

บ้านเรียน

HOMESCHOOL

แนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยครอบครัว

สำนักนโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทางการดำเนินงาน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน **โดยครอบครัว**

สำนักนโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทางการดำเนินงาน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

พิมพ์ครั้งที่ ๒

พ.ศ. ๒๕๖๒

จำนวนพิมพ์

๓๐๐ เล่ม

ผู้จัดพิมพ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

๗/๙ ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐

โทร. ๐-๒๕๖๑-๔๕๖๗ โทรสาร ๐-๒๕๗๙-๕๑๐๑ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มีเจตนาให้ประชาชนมีความเสมอภาคในการได้รับการศึกษา โดยให้ความสำคัญและความมีอิสระในการเลือกรับการศึกษาได้ทุกรูปแบบ รวมทั้งมุ่งให้การศึกษาทางเลือกได้รับความคุ้มครองและการส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยความในมาตรา ๔๒ ระบุว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอนการวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและเป็นหลักการสำคัญหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๒ ที่กำหนดให้บุคคล ครอบครัวยุติธรรมมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อสนองเจตนารมณ์ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อเป็นทางเลือกในการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลาน และส่งเสริมให้ภาคสังคมมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างไรก็ตามเพื่อให้การจัดการศึกษาโดยครอบครัวเป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงทำเป็นเอกสาร “แนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ฉบับนี้ขึ้น เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ซึ่งจะสร้างความชัดเจนให้กับครอบครัว/ผู้จัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนอาสาสมัครผู้สนใจที่ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ให้มีความรู้ ความเข้าใจในกฎระเบียบ แนวปฏิบัติของทางราชการ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายนอกจากนี้ยังได้เพิ่มเติมสาระของเจตคติหรือทัศนคติที่ถูกต้อง ต่อสิทธิของผู้เรียน สิทธิของครอบครัว และวิธีการอันเหมาะสมในการจัดการศึกษาโดยครอบครัวภายใต้บริบทสังคมไทย เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุด ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

(นายบุญรักษ์ ยอดเพชร)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

บ้านเรียน

หน้า

ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
หลักการและความเป็นมา	๑
ส่วนที่ ๒ บทบาทและอำนาจหน้าที่การจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐาน	
โดยองค์กรวิชาชีพในศูนย์การเรียนรู้	๕
คุณสมบัติของผู้จัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้	๕
บทบาทหน้าที่ของผู้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้	๕
บทบาทหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้	๗
บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้	๗
บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	๗
บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด	๘
บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขึ้นพื้นฐาน	๘
การเลิกศูนย์การเรียนรู้	๘
กรณีที่ ๑ ผู้จัดการศึกษาขอเลิกศูนย์การเรียนรู้	๙
กรณีที่ ๒ สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามีคำสั่งให้เลิกศูนย์การเรียนรู้	๙
ส่วนที่ ๓ แนวทางดำเนินการจัดการศึกษา	๑๕
คุณสมบัติของผู้เรียน	๑๕
แผนการจัดการศึกษา	๑๕
หลักสูตรหรือลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน	๑๗
บทบาทหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการวัดและประเมินผลการเรียน	๒๓
บทบาทหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้	๒๓
บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	๒๓
ระบบประกันคุณภาพภายในของศูนย์การเรียนรู้	๒๓
บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้และ	
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	๒๔
บทบาทหน้าที่คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้	๒๔
บทบาทหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	๒๔
ภาคผนวก	๒๗
คณะทำงาน	๖๘

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๔

- แบบ อวศ.๑ :**
แบบยื่นความประสงค์ขอจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรวิชาชีพในศูนย์การเรียน
- แบบ อวศ.๒ :**
แผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรวิชาชีพในศูนย์การเรียน
- แบบ อวศ.๓ :**
แบบขอจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรวิชาชีพในศูนย์การเรียน
- แบบ อวศ.๔ :**
แบบตรวจสอบคุณสมบัติและเอกสารของผู้ยื่นขอความเห็นชอบจัดการศึกษา
- แบบ อวศ.๕ :**
แบบแจ้งผลการพิจารณาการจัดตั้งศูนย์การเรียน
- แบบ อวศ.๖ :**
แบบประกาศให้ความเห็นชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรวิชาชีพในศูนย์การเรียน
- แบบ อวศ.๗ :**
แบบประกาศแต่งตั้งผู้แทนชุมชนแทนผู้แทนผู้ปกครองของผู้เรียนในคณะกรรมการศูนย์การเรียน
- แบบ อวศ.๘ :**
แบบประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์การเรียน
- แบบ อวศ.๙ :**
แบบขอเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนการจัดการศึกษาโดยองค์กรวิชาชีพในศูนย์การเรียน
- แบบ อวศ.๑๐ :**
แบบแจ้งผลการพิจารณาขอเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนการจัดการศึกษาโดยองค์กรวิชาชีพในศูนย์การเรียน
- แบบ อวศ.๑๑ :**
แบบคำขอลือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรวิชาชีพในศูนย์การเรียน
- แบบ อวศ.๑๒ :**
คำสั่งให้เลิกการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรวิชาชีพในศูนย์การเรียน
(กรณีเลิกตามคำขอของผู้จัดการศึกษา)
- แบบ อวศ.๑๓ :**
คำสั่งให้เลิกการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์กรวิชาชีพในศูนย์การเรียน
(กรณีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสั่งให้เลิก)
- คำร้องขอเทียบโอนผลการเรียน
- แบบบันทึกการเทียบโอนผลการเรียน

- แบบรายงานผลการเทียบโอนผลการเรียน
- แบบคำร้องขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
- แบบรายงานผลการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
- แบบบันทึกผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน
- แบบบันทึกผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- แบบบันทึกผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- แบบสรุปผลการอนุมัติเลื่อนชั้นเรียน
- กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรวิชาชีพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๔

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

- คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ ๑๗๙๕/๒๕๕๘ เรื่อง การจัดทำระเบียบแสดงผลการเรียน
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปพ.๑) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
- คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ ๑๗๙๖/๒๕๕๘ เรื่อง การจัดทำประกาศนียบัตร
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปพ.๒) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
- คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ ๑๗๙๗/๒๕๕๘ เรื่อง การจัดทำแบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปพ.๓) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษา
ในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ

บทที่
๑
บทนำ

บทที่ ๑

บทนำ

หลักการและความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา ตามมาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่วัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทั้งนี้รัฐจะต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาดังกล่าวให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ซึ่งปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

มาตรา ๑๐ กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

มาตรา ๑๒ ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๕ กำหนดการจัดการศึกษามี ๓ รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

ตามมาตรา ๑๓ และ ๑๔ กำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง บุคคลและครอบครัวมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ คือ การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษา ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษา ตามที่กฎหมายกำหนด มาตรา ๖๑ ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคลและครอบครัวตามความเหมาะสมและความจำเป็น และมาตรา ๖๖ กำหนดให้ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการ ใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อศึกษาต่อหลักสูตรแกนกลาง (Core Curriculum) คือ หัวใจสำคัญของความรู้ประสบการณ์ที่ผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องรู้ ประชาชนในชาติต้องผ่านการศึกษาตามหลักสูตรนี้ เพราะถือเป็นพื้นฐานในการพัฒนาให้เป็นพลเมืองที่ดี และมีคุณภาพของชาติ

การศึกษาโดยครอบครัว (Home School) เป็นการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมาย ที่มีลักษณะเป็นการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัย มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นหลากหลาย เป็นการศึกษาทางเลือกเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่ไม่ประสงค์จะเรียนในระบบการศึกษาปกติ ซึ่งมีเหตุผลมาจากพื้นฐานของบุคคลตามปรัชญาความเชื่อทางการศึกษา และการเรียนรู้ หรือด้านอื่น ๆ การจัดการศึกษามีตามความแตกต่างของผู้เรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความต้องการและความจำเป็น เพื่อให้ผู้เรียน มีความสุขและเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ โดยนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีภารกิจจัดการและการส่งเสริมการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖ ข้อ ๑ (๕) มีอำนาจหน้าที่พัฒนาวัตรกรรมทางการศึกษา ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ตลอดจนการประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักและให้ความสำคัญและความจำเป็น จึงได้จัดทำเอกสาร “แนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว” ซึ่งจะช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความชัดเจนที่เกี่ยวข้องกับกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติของทางราชการ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องแต่ละฝ่าย ให้กับครอบครัว/ผู้จัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนสาธารณชนผู้สนใจทั่วไป นอกจากนี้ยังได้เพิ่มเติมสาระที่จะช่วยสร้างเจตคติต่อสิทธิประโยชน์ของผู้เรียน และครอบครัวในแนวทางและวิธีการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทที่ ๒

บทบาทและอำนาจหน้าที่
การศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยครอบครัว

บทที่ ๒

บทบาทและอำนาจหน้าที่ การศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนและให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว โดยได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ภายใต้อำนาจหรือกรอบในการดำเนินการ ๕ ประการ คือ

- ๑) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัว
- ๒) พ่อแม่จะต้องมีอิสระในการดำเนินการมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ
- ๓) มีความสอดคล้องกับหลักการและแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
- ๔) มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติและ
- ๕) มีความเป็นสากลเทียบเคียงกับต่างประเทศได้

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ประกาศใช้ “หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑” และ “หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ” เพื่อให้หน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษามีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกัน และเห็นแนวทางในการนำสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับบริบทและความต้องการของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ

หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เป็นการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างในด้านเป้าหมาย การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน รวมทั้งการบริหารจัดการต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามปรัชญา จุดเน้นหรือศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกัน การศึกษาจะต้องจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ ความต้องการและความจำเป็น เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขและเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ ปัจจุบันการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะมีความแตกต่างในมิติที่สำคัญ ดังนี้

๑. การศึกษาเฉพาะทางที่มีจุดเน้นพิเศษ เช่น กีฬา นาฏศิลป์ ปรีชาธิธรรม เป็นต้น
๒. การศึกษาที่มีแนวคิด ปรัชญา จุดมุ่งหมายต่างไปจากการศึกษาในระบบต้องการการศึกษาแบบก้าวหน้า (Progressive) การศึกษาทางเลือก (Alternative Education)

๓. การศึกษาที่สนองต่อผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางธรรมชาติ ศักยภาพ ฐานะความเป็นอยู่ ภูมิสำเนา เช่น เด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีความถนัดเฉพาะทาง เด็กพิการ เด็กในภาวะยากลำบาก เด็กในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร เด็กไร้สัญชาติ เป็นต้น

ลักษณะการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ตามหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในปัจจุบันการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ มีหลากหลายลักษณะ สามารถจัดกลุ่มได้ดังนี้

๑. กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษาในระบบ

๑.๑ โรงเรียนในระบบที่มีรูปแบบการจัดการศึกษาหรือการจัดกระบวนการเรียนรู้แตกต่างจากโรงเรียนส่วนใหญ่ทั่วไป เช่น โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก โรงเรียนรุ่งอรุณ โรงเรียนสัตยาไส การศึกษาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กพิการ ผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น

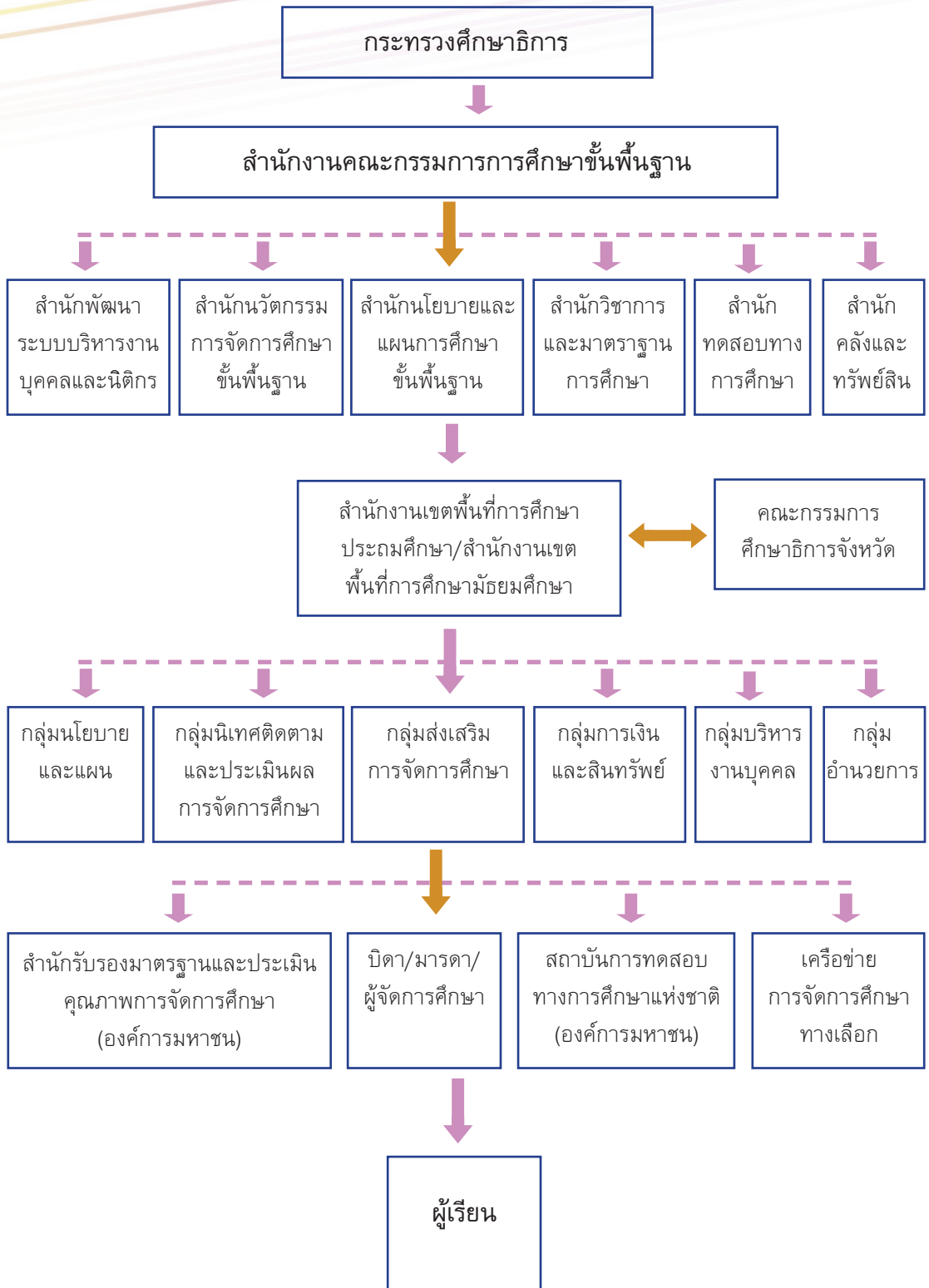
๑.๒ โรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะทางหรือมีจุดเน้นเป็นพิเศษ เช่น โรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนกีฬา โรงเรียนนายสิบทหารบก โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โรงเรียนไปรษณีย์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ เป็นต้น

๒. กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัย

๒.๑ มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นหลากหลาย สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา ธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียนหรืออาจจัดการเรียนรู้ตามวิถีธรรมชาติ วิถีธรรม วิถีของชุมชน เช่น ศูนย์การเรียนรู้ การศึกษาโดยครอบครัว การศึกษาสายตาครูภูมิปัญญา เป็นต้น

๒.๒ เป็นการศึกษาทางเลือกเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่ไม่ประสงค์จะเรียนในระบบการศึกษาปกติ ซึ่งมีเหตุผลมาจากพื้นฐานของบุคคลตามปรัชญาความเชื่อทางการศึกษาและการเรียนรู้หรือด้านอื่นๆ

แผนภูมิที่ 1 โครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

บทบาทและหน้าที่

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น คล่องตัวและตอบสนองการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่าง ในด้านเป้าหมาย แผนการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนตามปรัชญา จุดเน้น หรือศักยภาพ และความต้องการของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนด บทบาทอำนาจและหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวปฏิบัติไว้ ดังนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๑) สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน บทบาทและหน้าที่มีดังนี้

๑) ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน จัดทำข้อมูลสารสนเทศและแผนงานพัฒนา และการดำเนินงานการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัว พ.ศ.๒๕๔๗ ให้เป็นไปอย่างมีระบบ บรรลุผลตามเป้าหมายของภาคส่วนต่างๆ อย่างราบรื่น เรียบร้อยมีประสิทธิภาพและคุณภาพ

๒) จัดทำข้อเสนอนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓) จัดทำข้อเสนอนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐาน การศึกษา

๔) ประมวลข้อเสนอนโยบาย จัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนรายหัวสำหรับผู้เรียน การศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

๕) จัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

๗) ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ในการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

๘) สนับสนุนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนาประสิทธิภาพการส่งเสริม การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวอย่างเต็มตามศักยภาพ

๙) กำกับ ดูแล ติดตาม วิจัย และพัฒนานวัตกรรมจัดการศึกษาโดยครอบครัว

๑๐) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

๑.๒) สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา บทบาทและหน้าที่ มีดังนี้

๑) ศึกษา วิเคราะห์ รูปแบบและนวัตกรรมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและแสวงหา ความร่วมมือหรือทุน เพื่อการพัฒนา รูปแบบและนวัตกรรมในการจัดการศึกษา

๒) ดำเนินการนำร่อง เพื่อให้สามารถนำรูปแบบและนวัตกรรมในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติ

- ๓) ให้คำปรึกษา แนะนำ ติดตาม และประเมินผล เกี่ยวกับการนำรูปแบบและนวัตกรรมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ
- ๔) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๑.๓ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา บทบาทและหน้าที่ มีดังนี้

- ๑) สนับสนุนทางวิชาการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และหลักสูตรและวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และเอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
- ๒) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๑.๔ สำนักทดสอบทางการศึกษา บทบาทและหน้าที่ มีดังนี้

- ๑) ศึกษา วิจัย และพัฒนาการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รวมทั้งจัดระบบวิธีการทดสอบและพัฒนาเครื่องมือวัดมาตรฐานสำหรับการประเมินผลการจัดการศึกษา และการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๒) ดำเนินการสอบวัดความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะระดับต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนและประชาชนทั่วไป
- ๓) พัฒนาและส่งเสริมวิชาการด้านการทดสอบและประเมินผลทางการศึกษา รวมถึงการพัฒนาบุคลากรด้านการทดสอบและประเมินผล
- ๔) ดำเนินการเกี่ยวกับระบบข้อมูลและทะเบียนประวัติผู้สำเร็จการศึกษา รวมทั้งประสานความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ
- ๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๑.๕ สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ บทบาทและหน้าที่มีดังนี้

- ๑) จัดทำข้อเสนอนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๒) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมาย งานนิติกรรมและสัญญา งานเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางแพ่ง อาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๑.๖ สำนักการคลังและสินทรัพย์ บทบาทและหน้าที่ มีดังนี้

- ๑) อนุมัติเงินงวดและโอนเงินงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- ๒) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๒. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๒.๑ กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา บทบาทและหน้าที่ มีดังนี้

- ๑) เป็นหน่วยงานหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัว
- ๒) นำคำขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัว เสนอให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดพิจารณาโดยเร็ว
- ๓) จัดทำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบิดา/มารดา/ผู้จัดการศึกษา/ผู้เรียน ตรวจสอบเอกสาร หลักฐานการขออนุญาต และการเลิกจัดการศึกษาโดยครอบครัว
- ๔) จัดทำข้อมูลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พร้อมรายงานในระบบสารสนเทศ (DMC) และจัดทำเอกสารต่าง ๆ เช่น บัตรประจำตัวผู้เรียน ทะเบียนผู้เรียน ระเบียบแสดงผลการเรียน ประกาศนียบัตร แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา เอกสารในการเทียบโอนผลการเรียน และเอกสารหลักฐานทางการศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
- ๕) จัดให้มีคณะกรรมการวิชาการ/คณะทำงานติดตามผลการจัดการศึกษา/คณะทำงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อการส่งเสริมคุณภาพเชิงวิชาการ ตามหลักการการจัดการศึกษา โดยครอบครัว ได้แก่ การจัดทำแผนการจัดการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล ประกอบด้วย บุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ครอบครัว และผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผล และประเมินผลของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดทำรายงานการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนและสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการศึกษาตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
- ๖) ประสานงานสถานศึกษา สถาบันการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือ ในการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ การนิเทศติดตาม การวัดและประเมินผลการเรียนอย่างมีระบบ และมีคุณภาพ
- ๗) ส่งเสริม สนับสนุนและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของเด็กและครอบครัว อันพึงประสงค์ในการจัดการศึกษา เช่น จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ การให้บริการหรือประสานงานแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ แก่ครอบครัวผู้จัดการศึกษา ได้ใช้เพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถผู้เรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ
- ๘) วางแผน กำกับ ดูแลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว อย่างต่อเนื่อง

๙) การวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ตามศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง

๑๐) สนับสนุนเครือข่ายความร่วมมือของทุกภาคส่วน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยครอบครัว เพื่อคุณภาพของเยาวชนต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างเต็มที่ไร้ขีดจำกัด

๑๑) ติดตาม ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณะอย่างสม่ำเสมอตามโอกาสที่เหมาะสมอันส่งผลต่อการพัฒนาระดับความก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

๑๒) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข่าวสาร ความรู้ในเวทีสาธารณะ เครือข่าย ภาคสังคมข่าวสารเพื่อความรู้ความเข้าใจของสังคมโดยรวม เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อการพัฒนา การศึกษาให้มีความสำเร็จก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

๑๓) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ กลุ่มนโยบายและแผน บทบาทและหน้าที่ มีดังนี้

๑) รวบรวม ประมวลผลข้อมูลจำนวนผู้เรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว เสนอไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขอการสนับสนุนงบประมาณงบเงินอุดหนุนค่าใช้จ่าย ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒) จัดทำฐานข้อมูลระบบ PMC รายงานในระบบ

๓) จัดสรรงบประมาณและแจ้งให้บิดา/มารดา/ผู้จัดการศึกษา/ครอบครัวทราบ

๔) ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ

๕) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา บทบาทและหน้าที่ มีดังนี้

๑) ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานด้านวิชาการการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัว เช่น เป็นคณะทำงานพิจารณาแผนการจัดการศึกษา เป็นต้น

๒) ดำเนินการนิเทศ ติดตาม วัดและประเมินผลผู้เรียนจากการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวด้วยวิธีการที่หลากหลายตามบริบท ปรัชญา จุดเน้นและศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และส่งผลการรายงานการนิเทศ ติดตาม วัดและประเมินผลให้กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อรายงาน ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓) ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบเข้าสู่การจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

๔) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้เป็นไปอย่างมีระบบ และมีคุณภาพ ได้แก่ การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างครอบครัวผู้จัดการศึกษา ในการจัดทำแผนการจัดการ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจดำเนินการร่วมกับภาคีเครือข่าย บ้านเรียน/ ภาคเครือข่ายการศึกษาทางเลือก เป็นต้น

๕) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาโดยครอบครัวอย่างต่อเนื่อง

๖) ส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยครอบครัว เพื่อคุณภาพของเยาวชนต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างเต็มที่ไร้ขีดจำกัด

๗) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๔ กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ บทบาทและหน้าที่ มีดังนี้

๑) แจ้งการอนุมัติงวดตามบัญชีจัดสรร

๒) ประสานและเบิกจ่ายเงินงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาให้กับบิดา/มารดา/ผู้จัดการศึกษา

๓) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินแก่บิดา/มารดา/ผู้จัดการศึกษา

๔) จัดเก็บเอกสารหลักฐานการเบิกจ่ายเงินเพื่อการตรวจสอบ

๒.๕ กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล (กลุ่มงานวินัยและนิติกร) บทบาทและหน้าที่ มีดังนี้

ดูแล ช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัวภายใต้บทบาท อำนาจ หน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและการปฏิบัติงานตามระเบียบและข้อกฎหมายกำหนด

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด

ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อ ๘ (๑) ให้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และข้อ ๘ (๒) กำหนด ยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย โดยมีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

๑. พิจารณาอนุญาตคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว และให้สำนักงานแจ้งผลการพิจารณาคำขออนุญาตจัดการศึกษาแก่ครอบครัวที่ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขออนุญาตจัดการศึกษา

๒. พิจารณาการเลิกจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ในกรณีดังต่อไปนี้

๒.๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคำสั่งให้เลิกจัดการศึกษาตามคำขอของครอบครัว

๒.๒ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดมีมติให้เลิกจัดการศึกษา ตามข้อ ๔ ของกฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗ ในกรณีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเห็นว่าครอบครัวที่ได้รับอนุญาตจัดการศึกษาไม่จัดการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษาตามข้อ ๒ (๗) ของกฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ.๒๕๔๗ ให้สำนักงานแนะนำ ให้ครอบครัวนั้น ปรับปรุงการจัดการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด หากครอบครัวดังกล่าวไม่ดำเนินการตามคำแนะนำ ให้สำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเพื่อพิจารณาให้ครอบครัวนั้นเลิกจัดการศึกษา

บทบาทหน้าที่ของสำนักงานทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) มีดังนี้

๑. จัดการบริหารทดสอบทางการศึกษาระดับชาติให้ได้มาตรฐาน
๒. พัฒนาข้อสอบให้สามารถวัดได้ทุกมาตรฐานการศึกษาย่างมีมาตรฐาน
๓. ดำเนินการให้มีการนำผลการทดสอบไปใช้ให้เกิดประโยชน์
๔. วิจัยและพัฒนาให้มีระบบทดสอบทางการศึกษาให้ครบ ทุกมาตรฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียนให้ทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษา
๕. ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบข้อสอบและสนับสนุนการวิจัยและการพัฒนาเกี่ยวกับโปรแกรมและเทคนิคการสร้างข้อสอบและมาตรฐานการวัดรูปแบบต่าง ๆ
๖. ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลและข้อความรู้ เพื่อเพิ่มภาพลักษณ์ที่ดีต่อสาธารณชน
๗. ทบทวนกฎหมาย ข้อบังคับและมติต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับภาพที่เป็นจริง ทันสมัยและเอื้อต่อการปฏิบัติงาน
๘. สนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษาและทุกระดับสถานศึกษาและต้นสังกัดมีโปรแกรมการทดสอบและประเมินผู้เรียนตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒
๙. ให้บริการการทดสอบแก่บุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ
๑๐. เป็นศูนย์กลางข้อมูลการทดสอบทางการศึกษา สนับสนุนและให้บริการผลการทดสอบแก่หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

บทบาทหน้าที่ของบิดา/มารดา/ผู้จัดการศึกษา มีดังนี้

๑. การเตรียมความพร้อม

๑.๑ สำรวจความพร้อมของครอบครัวในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว เช่น การใช้ทรัพยากร ต้นทุนของครอบครัว การส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม สถานที่ในการจัดเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้และสื่อเพื่อการเรียนรู้ การเข้าร่วมประชุมทำความเข้าใจกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๑.๒ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หรือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ระเบียบ กฎหมายทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแต่ละระดับชั้นตามหลักสูตรแกนกลางฯ แนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัว เป็นต้น

๑.๓ ศึกษาการพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

๒. การขออนุญาต

๒.๑ การเตรียมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องและการขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัว

๒.๒ การจัดแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท ปรัชญา ความต้องการและศักยภาพผู้เรียนโดยจัดทำร่วม หรือการได้รับคำแนะนำของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ครอบครัวมีภูมิลำเนาอยู่

๓. การจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวที่ได้รับอนุญาต จากคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งควรประกอบด้วย

๓.๑ จัดสภาพแวดล้อมภายในบ้าน หาสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและกำหนดอัตราความเร็วในการเรียนรู้ของตนได้

๓.๒ สร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ด้วยความตระหนักในคุณค่าและจุดมุ่งหมายของชีวิต

๓.๓ จัดกระบวนการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัยโดยคำนึง ถึงลักษณะเฉพาะตัว สร้างโอกาสให้เด็กได้แสดงออก พบความถนัด ความสนใจ จุดเด่น ข้อด้อยของตน เพื่อการพัฒนาที่โดดเด่นอย่างมีความสมดุลกับพัฒนาการด้านอื่น ๆ

๓.๔ สร้างโอกาสการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกวิถีทาง ทุกโอกาส ทุกสถานที่ อย่างมีกระบวนการ ด้วยการซึมซับ รับรู้อย่างเป็นธรรมชาติจากประสบการณ์ตรง และการสัมผัส สัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ให้เด็กได้เรียนรู้ในภาวะที่เป็นธรรมชาติ มีเสรีภาพ มีความท้าทาย มีจินตนาการหรือสอดคล้องกับเรื่องราวในชีวิตจริง และเกิดจากความสนใจใฝ่รู้จากภายใน

๓.๕ สร้างสถานการณ์หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ตามความสนใจของบุคคล เช่น โครงการ การศึกษาเป็นกลุ่มกับครอบครัวอื่น ๆ ได้แก่ การเดินทาง ท่องเที่ยว ทัศนศึกษา ค่ายพักแรม การเข้าร่วมงานเทศกาลประเพณี กิจกรรมเสริมทักษะดนตรี กีฬา ภาษา กิจกรรมอาสาสมัคร กิจกรรมพัฒนาสติและสมาธิ ตลอดจนกิจกรรมเสริมพื้นฐานงานอาชีพ งานบ้าน งานครัว ฯลฯ

๓.๖ จัดเก็บหลักฐาน/ร่องรอยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น บันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ ผลงาน/ชิ้นงาน แฟ้มสะสมผลงานเรียนรู้ของผู้เรียน หรือหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงถึงพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

๕. ครอบคลุมครอบครัวหรือมีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้พิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม

ได้แก่

๕.๑ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของเด็กพิการ ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ ด้านอาชีพ ด้านสังคม

๕.๒ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดซึ่งมีทุกจังหวัด และขอรับบริการ ในเบื้องต้นจากศูนย์การศึกษาพิเศษและหน่วยงานในพื้นที่ที่ให้บริการคนพิการ ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ให้บริการเด็กพิการแบบไป-กลับ และหรือแบบประจำพักค้างในศูนย์

๕.๓ ครอบครัว สามารถศึกษาการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ (เด็กพิการ ๙ ประเภท) ได้ที่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด

๕. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดำเนินการดังนี้

๕.๑ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผล ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๕.๒ จัดให้มีการวัดผลและประเมินผลของผู้เรียนตามหลัก เกณฑ์และวิธีการวัดและประเมินผล ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดทำรายงานการวัดประเมินผลตามที่สำนักงานกำหนดอย่างน้อย ปีละหนึ่งครั้ง

๖. จัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้

๖.๑ จัดทำรายงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการจัดการเรียน การสอนและสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดอย่างน้อยปีละ หนึ่งครั้ง

๖.๒ ประสานการดำเนินงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานทาง การศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

” บทที่
๓
แนวทางดำเนินการ
จัดการศึกษา “

บทที่ ๓ แนวทางดำเนินการ จัดการศึกษา

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวที่รัฐให้ความคุ้มครองและส่งเสริมอย่างเหมาะสม ภายใต้กฎหมาย กฎ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๗ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน โดยมีแนวทางในการดำเนินงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ดังนี้

๑. การขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว
๒. แผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว
๓. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
๔. การประกันคุณภาพภายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว
๕. เอกสารหลักฐานทางการศึกษา
๖. การเทียบโอนผลการเรียน
๗. สิทธิประโยชน์ทางการศึกษา
๘. การย้ายภูมิลำเนา
๙. การเลิกจัดการศึกษา

แผนภูมิที่ ๒ การขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

ครอบครัว ติดต่อกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อขอคำปรึกษาแนะนำในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว หรือยื่นแบบแสดงความประสงค์ขอจัดการศึกษาตามความพร้อม

ครอบครัวร่วมกันจัดทำแผนการจัดการศึกษากับคณะทำงานส่งเสริมสนับสนุนวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ครอบครัวยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาพร้อมแผนการจัดการศึกษาที่กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ครอบครัวปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของสำนักงาน ทั้งนี้ควรกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนในการปรับปรุงแก้ไข

ครอบครัวยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาพร้อมแผนการจัดการศึกษาที่ปรับปรุงแก้ไข ที่สำนักงานให้คำปรึกษาแนะนำ และนำเสนอพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง

อนุญาต

ไม่อนุญาต

คณะกรรมการ
ศึกษาธิการจังหวัด

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาแจ้งบิดา/มารดา/ผู้จัดการศึกษาทราบ

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาแจ้งให้ครอบครัวทราบโดยเร็ว

กลุ่มนโยบายและแผนฯ ส่งข้อมูลให้สพฐ. เพื่อของบประมาณ

ครอบครัวทำหนังสืออุทธรณ์ภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้ง

กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์เบิกจ่ายเงินอุดหนุนให้บิดา/มารดา/ผู้จัดการศึกษา

กรณีไม่อนุญาต แจ้งครอบครัวสามารถใช้สิทธิการฟ้องต่อศาลปกครอง ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา

๑. การอนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

ตาม กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒ และ ข้อ ๓ กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเสนอคำขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัว ให้คณะกรรมการพิจารณาโดยเร็ว ซึ่งปัจจุบันการพิจารณาอนุญาตเป็นอำนาจของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ และแจ้งผลการพิจารณาคำขออนุญาตจัดการศึกษา แก่ครอบครัวที่ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำขออนุญาตจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจัดทำแนวทางการขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัว เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ

- ๑.) การเตรียมการเพื่อขออนุญาต จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว
- ๒.) การยื่นแบบแสดงความประสงค์ขอจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว
- ๓.) การยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัว
- ๔.) การพิจารณาอนุญาตของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด

ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ควรดำเนินการเพื่อให้ กระบวนการพิจารณาอนุญาตแล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อรักษาสีทธิของเด็กให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่องในภาคเรียนนั้น ๆ

รายละเอียดการดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. การเตรียมการเพื่อขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

ในการเตรียมการเพื่อขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ผู้รับผิดชอบหรือคณะทำงาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ร่วมกันกับครอบครัวที่มีความพร้อม ความสนใจ และตัดสินใจที่จะจัดการศึกษา ซึ่งอาจจัดในลักษณะการพุดคุย การประชุม ปรึกษาหารือ ในเรื่องของการเตรียม ความพร้อม บทบาทอำนาจและหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดศึกษาได้จากส่วนที่ ๒

2. การยื่นแบบแสดงความประสงค์ขอจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

ในการยื่นแบบแสดงความประสงค์ขอจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และผู้จัดการศึกษา/ครอบครัว ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๒.๑ บิดา/มารดา/ผู้จัดการศึกษา แสดงความประสงค์ตามแบบแจ้งความประสงค์จะขอจัดการ ศึกษา เสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ครอบครัวมีภูมิลำเนาอยู่

๒.๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานวิชาการ เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในพิจารณาแผนการจัดการศึกษาของ ครอบครัว ซึ่งอาจประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ศึกษาพิเศษ นักวิชาการศึกษา ครู ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญหรือเครือข่ายการศึกษาทางเลือก เพื่อ ร่วมเป็นคณะทำงาน โดยอาจกำหนดจำนวน สัดส่วน และการเห็นพร้อมร่วมกันของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

และครอบครัว เพื่อร่วมให้คำปรึกษาแนะนำที่เหมาะสม การส่งเสริมคุณภาพ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัด ประเมินผล ซึ่งให้เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๒ (๗) ที่ระบุให้แผนการจัดการศึกษามาจากครอบครัวและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาร่วมกัน กำหนดตามความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาของครอบครัว ให้ครอบครัวหรือผู้จัดการศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพิจารณาร่วมกัน เพื่อให้เป็นแผนการจัดการศึกษาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ควรกำหนดระยะเวลาในการ ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

ทั้งนี้ การจัดทำแผนการจัดการศึกษา ควรเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะให้สอดคล้องกับบริบทและความแตกต่าง ของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาให้บรรลุคุณภาพตามเป้าหมายด้วยกระบวนการเรียนการสอน การวัด และประเมินผลที่แตกต่างกันได้ หรือสามารถปรับปรุงเพิ่มเติมส่วนที่ต้องการเน้น หรือความรู้ทักษะเฉพาะทาง ได้ตามความเหมาะสม สามารถจัดเวลาเรียนเป็นรายภาค รายปี หรือช่วงชั้น สามารถจัดเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือบูรณาการเป็นกลุ่มประสบการณ์ แต่ยังคงไว้ซึ่งคุณภาพของผู้เรียน ทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ เวลาเรียนของ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ สามารถปรับยืดหยุ่น ตามบริบท จุดเน้น ปรัชญาของการจัดการ การศึกษาของครอบครัว โดยให้มีเวลาเรียนเหมาะสมที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่ปรับใช้ ทั้งนี้แผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

- ๑) ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว
- ๒) ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน
- ๓) ระดับการศึกษาที่จัด
- ๔) จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา
- ๕) รูปแบบการจัดการศึกษา
- ๖) การจัดสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์การเรียนรู้
- ๗) การจัดกระบวนการเรียนรู้
- ๘) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- ๙) เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

๒.๓ สถานที่ยื่นความประสงค์และยื่นคำขออนุญาต บิดา/มารดา/ผู้จัดการศึกษา ยื่นแบบ แสดงความประสงค์ และยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาได้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ครอบครัวมีภูมิลำเนา (ภูมิลำเนา หมายถึง สถานที่อยู่ของบุคคลตามกฎหมาย หรือตามที่อยู่ทะเบียนบ้าน หรือหากครอบครัวมี ทะเบียนบ้านอยู่ที่หนึ่ง แต่มีถิ่นที่พำอาศัยเป็นปัจจุบันอยู่อีกที่หนึ่ง ซึ่งจะใช้เป็นสถานที่จัดการศึกษาให้ยื่นคำขอ อนุญาตต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ณ ถิ่นที่อยู่อาศัยปัจจุบันได้) ทั้งนี้สถานที่ยื่นคำขออนุญาตสามารถ ดำเนินการได้ดังนี้

๒.๓.๑ ระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา ยื่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

๒.๓.๒ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ยื่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรณีครอบครัว จัดการศึกษาต่อเนื่องจากระดับประถมศึกษา สามารถยื่นได้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

๒.๓.๓ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ยื่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

๒.๔ เวลาในการยื่นความประสงค์ ครอบครัว สามารถยื่นความประสงค์จะขออนุญาตจัดการศึกษาได้ตามความพร้อมของครอบครัวหรือปีละสองครั้ง โดยสอดคล้องกับการเปิดปิดภาคเรียนของสถานศึกษา เพื่อสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เช่น การศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น และการรับเงินอุดหนุนการศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดสรรงบประมาณให้ปีการศึกษาละสองภาคเรียนคือภาคเรียนที่หนึ่ง ระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนพฤษภาคม และภาคเรียนที่สอง ระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน

กรณีครอบครัวที่จะขอใช้สิทธิขอรับงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรขออนุญาตจัดการศึกษา ให้ทันต่อการสนับสนุนงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๑ การสนับสนุนงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบครัว

รายการที่ดำเนินการ	ภาคเรียนที่ ๑	ภาคเรียนที่ ๒
๑.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำและส่งข้อมูลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ภายในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ของทุกปี	ภายในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ของทุกปี
๒.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดสรรงบประมาณ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	ภายในเดือนสิงหาคม ของทุกปี	ภายในเดือนมกราคม ของทุกปี
๓.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้รับการจัดสรรแล้วเบิกจ่ายงบประมาณให้แก่ผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัว และรายงานผลการจัดสรรแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ	ภายในวันที่ ๑๕ กันยายน ของทุกปี	ภายในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ของทุกปี
๔.บ้านเรียนเปิดบัญชีกับธนาคารพาณิชย์ ประเภทออมทรัพย์ ชื่อบัญชี “ครอบครัว / ผู้จัดการศึกษา” และแจ้งเลขที่บัญชีให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทราบเพื่อรับการโอนเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	เมื่อได้รับแจ้งการอนุญาตให้จัดการศึกษาโดยครอบครัว	

๓. การยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

ในการยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรตรวจสอบหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตจัดการศึกษา ดังนี้

๓.๑ บิดา / มารดา ยื่นแบบคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยให้ผู้รับผิดชอบตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของเอกสารคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ซึ่งต้องมีรายละเอียดตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนี้

- ๑) ชื่อ ชื่อสกุลของครอบครัว
- ๒) ชื่อ ชื่อสกุลของผู้เรียน
- ๓) สำเนาหรือภาพถ่ายทะเบียนบ้านของครอบครัวและผู้เรียน
- ๔) ที่ตั้งและแผนผังของสถานที่ซึ่งใช้จัดการศึกษา
- ๕) สำเนาหลักฐานวุฒิการศึกษาของผู้จัดการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า เว้นแต่ผู้จัดการศึกษาผ่านการประเมินโดยสำนักงานว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ในการจัดการศึกษา
- ๖) ระดับและประเภทการจัดการศึกษา
- ๗) แผนการจัดการศึกษาที่ครอบครัวและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกันกำหนด ตามความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

๓.๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนส่วนเพิ่มเติม ดังนี้

๑) กรณีผู้เรียนที่เรียนรู้ออกจากการศึกษาในระบบ ให้นำหลักฐานการศึกษา (ปพ.๑) เอกสารการขอย้ายสถานที่เรียนจากสถานศึกษาเดิม ชื่อ-สกุลครอบครัว ชื่อ-สกุลผู้เรียน สำเนาภาพถ่ายทะเบียนบ้านของครอบครัวและผู้เรียน แผนผังที่ตั้งสถานที่ซึ่งใช้จัดการศึกษา สำเนาหลักฐานวุฒิการศึกษา ของผู้จัดการศึกษาระดับและประเภทการจัดการศึกษา แผนการจัดการศึกษาที่ครอบครัวและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกันกำหนดความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ พร้อมทั้งให้แจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเดิมดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่ยังอยู่ในการศึกษาภาคบังคับ

๒) กรณีผู้เรียนที่เรียนรู้ออกจากศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรือจากการศึกษาโดยครอบครัวจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ให้นำหลักฐานการเรียนรู้เดิมเท่าที่มี ชื่อ-สกุลครอบครัว ชื่อ-สกุลผู้เรียน สำเนาภาพถ่ายทะเบียนบ้านของครอบครัวและผู้เรียน ที่ตั้งและแผนผังสถานที่ซึ่งใช้จัดการศึกษา สำเนาหลักฐานวุฒิการศึกษาของผู้จัดการศึกษา ระดับและประเภท การจัดการศึกษา แผนการจัดการศึกษาที่ครอบครัวและสำนักงานร่วมกันกำหนดความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ มาประกอบการขออนุญาต เพื่อใช้ในการประเมินเทียบโอนภายหลังการได้รับอนุญาตต่อไป

๓.๓ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้จัดการศึกษา

๓.๔ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รับแบบคำขอจัดการศึกษาจากครอบครัวหรือผู้จัดการศึกษา ตรวจสอบความครบถ้วน ของเอกสารหลักฐาน เบื้องต้น ตามข้อ ๓.๑ แล้วประทับตราลงรับ โดยให้ถือว่าเป็นการ เริ่มนับระยะเวลาการขออนุญาตการจัดการศึกษาโดยครอบครัว และดำเนินการดังนี้

๑) ตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้อง ของแบบคำขออนุญาตจัดการศึกษา

๒) เสนอแบบคำขออนุญาตจัดการศึกษาต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อ พิจารณาสั่งการ

๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเสนอคำขออนุญาตจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการศึกษาธิการ จังหวัดโดยเร็ว โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเสนอความเห็นเกี่ยวกับการพิจารณาคำขออนุญาตในเบื้องต้นก่อน เพื่อให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดมีรายละเอียดและข้อเท็จจริงในการพิจารณาที่เพียงพอ และแจ้งผลการพิจารณาคำขออนุญาตจัดการศึกษาแก่ครอบครัวที่ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ ได้รับคำขออนุญาตจัดการศึกษา

๔. การพิจารณาของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด

การพิจารณาของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ในการพิจารณาคำขออนุญาต จัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ดำเนินการดังนี้

๔.๑) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรกำหนดการประชุมคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และแจ้งผลการพิจารณาแก่ครอบครัวที่ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาภายในกำหนดสามสิบวันตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗

๔.๒) คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ อนุญาต หรือ ไม่อนุญาตจัดการศึกษา

ในกรณีที่พิจารณาไม่อนุญาตให้จัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องแจ้งเหตุผล ให้ผู้ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวทราบภายในเวลา ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ได้รับคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

ในกรณีผู้ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณา ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน สามารถทำหนังสืออุทธรณ์ภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่ ได้รับหนังสือแจ้ง โดยให้ยื่น ต่อสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิของผู้ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ที่จะฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ ได้รับแจ้งผลการพิจารณาวุฒิการศึกษาของผู้จัดการศึกษา และผู้จัดการศึกษาที่ไม่มีสัญชาติไทย ให้ดำเนินการดังนี้

๑. กรณีวุฒิการศึกษาของผู้จัดการศึกษา

ตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒(๕) กำหนดคุณสมบัติ วุฒิการศึกษาของผู้จัดการศึกษา ต้องไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า เว้นแต่ ผู้จัดการศึกษาผ่านการประเมินโดยสำนักงานว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถหรือประสบการณ์ในการจัดการ ศึกษา

กรณีผู้จัดการศึกษาซึ่งเป็นบุคคลในครอบครัว หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากครอบครัว ให้จัดการศึกษานั้น ขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ ดังกล่าว ให้สำนักงานประเมินว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ หรือประสบการณ์ สำหรับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

หากผู้จัดการศึกษามีวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศ สำนักงานสามารถดำเนินการพิจารณาอนุญาตให้จัดการศึกษาตามขั้นตอนเพื่อรักษาสติของผู้เรียน ในระหว่างการพิจารณาให้ผู้จัดการศึกษา ขอเทียบวุฒิการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มัธยมศึกษาตอนปลาย) ต่อสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือให้สำนักงานประเมินว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์สำหรับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดแนวทางการประเมินความรู้ ความสามารถ หรือประสบการณ์ของผู้จัดการศึกษา เพื่อเป็นการเปิดโอกาสในการนำความรู้ ความสามารถ หรือประสบการณ์ ในการจัดการศึกษา ขอรับการประเมินเพื่อขออนุญาตเป็นผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามารถนำไปปรับใช้เพื่อให้เกิดคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ดังนี้

แนวทางการประเมินความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ของครอบครัว/ผู้จัดการศึกษาที่ไม่มีวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย

การประเมินความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ในการจัดการศึกษาของครอบครัว/ผู้จัดการศึกษา เป็นกระบวนการตรวจสอบว่าผู้จัดการศึกษามีคุณสมบัติผ่านการประเมินโดยสำนักงาน ว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ที่เกิดจากการผ่านการศึกษา การฝึกอบรม การแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ การประกอบอาชีพ หรือประสบการณ์การจัดการศึกษาที่สามารถสะท้อนถึงความตั้งใจ กระบวนการในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ที่มุ่งเน้นเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่เป็นประโยชน์สำหรับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินความรู้ ความสามารถหรือประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตัวแทนของสำนักงานเขตพื้นที่ที่มีความรู้ด้านการจัดการศึกษาโดยครอบครัว คณะกรรมการฝ่ายผู้จัดการศึกษา ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ข้าราชการครู ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ ผู้แทนเครือข่ายการศึกษาทางเลือก ผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะทาง รวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ๓ คน

๒. จัดทำเครื่องมือการประเมิน กำหนดวิธีการประเมินความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ในการจัดการศึกษา เช่นการตรวจสอบร่องรอยหลักฐาน สัมภาษณ์ สังเกต หรืออาจใช้แบบทดสอบ เกณฑ์การประเมิน และเกณฑ์การตัดสินผลการประเมินให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการประเมินฯ ตามข้อ ๑

๓. กำหนดวิธีการประเมินความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ในการจัดการศึกษา

๔. ขอบข่ายเนื้อหาสาระของการประเมินความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ ควรสอดคล้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ตามเป้าหมายของแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ดังต่อไปนี้

๔.๑ ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ได้แก่

๑) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

๒) กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗

๓) แนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ประกอบด้วย สิทธิและหน้าที่ในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว การจัดทำแผนการจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การจัดทำรายงานผลการจัดการศึกษา

๔.๒ ประสบการณ์ในการจัดการศึกษา ได้แก่

- ๑) การปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องหรือเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา
- ๒) การเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษา
- ๓) ได้รับการประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการ และหรือหน่วยงานภาครัฐ ในระดับกระทรวงเป็นครูภูมิปัญญาหรือปราชญ์ชาวบ้าน
- ๔) การเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน หรือการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

๒. กรณีผู้จัดการศึกษาที่มีได้มีสัญชาติไทย

ตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้ให้ความหมายคำว่า ผู้จัดการศึกษา หมายถึง บุคคลในครอบครัวหรือผู้ได้รับมอบหมายจากครอบครัวนั้นให้จัดการศึกษา เมื่อพิจารณาจากความหมายดังกล่าวเห็นว่า คำนิยามกล่าวเพียงคุณสมบัตกว้าง ๆ ของผู้จัดการศึกษา โดยกำหนดให้เป็นบุคคลในครอบครัว หรือได้รับมอบหมายจากครอบครัวและคำว่า “ครอบครัว” ตามกฎหมายหมายถึง บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แสดงให้เห็นว่าผู้จัดการศึกษาตามกฎหมายฉบับนี้ หมายถึงบุคคลในครอบครัว หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจาก บิดามารดาหรือผู้ใช้อำนาจปกครองให้สามารถจัดการศึกษากับบุตรหรือบุคคลผู้อยู่ในปกครองของครอบครัวนั้น ๆ โดยมีได้กล่าวถึงคุณสมบัตข้ออื่น ๆ ของผู้จัดการศึกษา การพิจารณาว่าบุคคลที่มีได้มีสัญชาติไทยจะสามารถเป็นผู้จัดการศึกษาให้กับบุตรหรือผู้อยู่ในปกครองได้หรือไม่จำเป็นต้องตีความโดยอาศัยเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ และหลักกฎหมายอื่นที่ใกล้เคียง กล่าวคือ เมื่อพิจารณาจากเจตนารมณ์ในการร่างกฎหมายฉบับนี้ซึ่งเป็นกฎหมายลูก บทที่ออกโดยอาศัยอำนาจของกฎหมายแม่บท คือ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ ที่บัญญัติว่า “นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บุคคลครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” กฎหมายดังกล่าวมีเจตนารมณ์ในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของบุคคล ครอบครัว หรือหน่วยงานต่าง ๆ นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เพราะฉะนั้นการจำกัดสิทธิของบุคคลจะต้องมี

กฎหมายบัญญัติหรือให้อำนาจไว้ เมื่อกรณีดังกล่าวไม่มีกฎหมายจำกัดเรื่องคุณสมบัติของผู้จัดการศึกษาไว้ บุคคลต่างตัวหรือบุคคลที่มีได้มีสัญชาติไทยย่อมสามารถดำเนินการเป็นผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวได้ หากมีคุณสมบัติอื่นครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากกฎหมายที่ใกล้เคียงกับเรื่องนี้ที่ออกโดยอาศัยอำนาจมาตรา ๑๒ แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เช่นกัน ได้แก่ กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิขององค์กรชุมชน และองค์กรเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้เช่นกัน แต่มีการกำหนดคุณสมบัติขององค์กรชุมชน องค์กรเอกชน ไว้ในข้อ ๗ โดยแยกเป็นองค์กรที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในประเทศ และที่มีได้จดทะเบียนในประเทศ ย่อมแสดงให้เห็นว่าเจตนารมณ์ของกฎกระทรวงฉบับนี้ต้องการเปิดโอกาสให้บุคคลครอบครัว องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ องค์กรนิติบุคคล ไม่ว่าจะมิใช่สัญชาติใดก็มีสิทธิที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับรัฐ เอกชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ แตกต่างจากกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิของบุคคลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในศูนย์การเรียน พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่บัญญัติว่า “ผู้จัดการศึกษา หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้จัดตั้งศูนย์การเรียน” ซึ่งข้อ ๓ ได้มีการขยายความคุณสมบัติของผู้จัดการศึกษาไว้ว่า ต้องเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทย รวมทั้งกำหนดอายุ วุฒิการศึกษา ไว้อีกด้วย จากกฎกระทรวงทั้งสามฉบับแสดงให้เห็นว่า หากกฎหมายต้องการที่จะกำหนดเรื่องสัญชาติของผู้จัดการศึกษาก็จะต้องบัญญัติไว้แต่เมื่อกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ.๒๕๔๗ มิได้มีการกำหนดคุณสมบัติเรื่องสัญชาติไว้แต่อย่างใด ฉะนั้น จากเหตุผลและหลักกฎหมายข้างต้น บุคคลธรรมดาที่มีได้มีสัญชาติไทย หากมีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ย่อมมีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวตามกฎหมายฉบับดังกล่าวได้ ส่วนสิทธิในการได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐย่อมเป็นไปตามระเบียบกฎหมายหรือแนวปฏิบัติที่ส่วนราชการกำหนด

อนึ่ง ในการจัดการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ แผนการจัดการศึกษาประกอบคำขออนุญาต พิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว พ.ศ.๒๕๔๗ ข้อ ๒ (๗) กำหนดให้แผนการจัดการศึกษาที่ครอบครัวและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกันกำหนดตามความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติข้อ ๓ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเสนอคำขออนุญาตจัดการศึกษาให้คณะกรรมการพิจารณาโดยเร็วและแจ้งผลการพิจารณาคำขออนุญาตจัดการศึกษาแก่ครอบครัวที่ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่รับคำขออนุญาตจัดการศึกษาตามข้อ ๒ ดังนั้น การจัดทำแผนการจัดการศึกษาประกอบคำขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัวของผู้จัดที่มีใช่เป็นคนไทย สามารถจัดทำได้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย แต่เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันในการพิจารณาแผนร่วมกันของครอบครัวและสำนักงาน การพิจารณาอนุญาตของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดรวมทั้งการนิเทศ กำกับ ติดตาม การวัดประเมินผล รวมทั้งเอกสารหลักฐานการจบการศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำเป็นภาษาไทย ดังนั้นการจัดทำแผนการจัดการศึกษาจึงควรจัดทำเป็นภาษาไทย

๓. กรณีผู้จัดการศึกษาที่มีสัญชาติไทยแต่มีภารกิจที่ต้องเดินทางไปทำงานที่ต่างประเทศอยู่เสมอ สามารถนำผู้เรียนจากการศึกษาโดยครอบครัวเดินทางไปด้วย แต่ทั้งนี้ต้องจัดให้มีการเรียนรู้ตามแผนการจัดการศึกษา และวัดและประเมินผลการจัดการเรียนตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและครอบครัวตกลงร่วมกัน

๒. แผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

แบ่งออกเป็น ๒ ประเด็น คือ ๑) ความสำคัญและความจำเป็น ๒) องค์ประกอบของแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว โดยมีรายละเอียดดังนี้

๒.๑ ความสำคัญและความจำเป็น

แผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว มีความสำคัญคือเป็นเสมือนเข็มทิศนำทางหรือเป็นแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ทั้งระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ หรือความต้องการจำเป็นพิเศษ ที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการพัฒนาของแต่ละบุคคลไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสูการปฏิบัติได้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข รวมทั้งยังมีความสำคัญเป็นเครื่องมือที่เน้นให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บิดา/มารดา/ผู้จัดการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้พยายามจัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์บรรลุตามจุดหมายของการจัดการศึกษา เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และรับรองผลให้นำไปสู่ความสามารถในการปฏิบัติของทุกฝ่ายได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว “ข้อ ๒ (๗) แผนการจัดการศึกษาที่ครอบครัวและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกันกำหนดตามความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ”

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ควรให้อิสระของครอบครัวเป็นหลักที่จะเป็นผู้ออกแบบจัดวางให้เหมาะสมกับพื้นฐานศักยภาพผู้เรียนและบริบทของครอบครัวและชุมชน โดยคณะกรรมการวิชาการให้การพิจารณาร่วมคิด ร่วมให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมทางวิชาการ แสดงถึงประสิทธิภาพอันจะนำมาซึ่งความสำเร็จบรรลุผลในการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนรายบุคคล เป็นไปตามหลักการ จุดหมาย แนวทางของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช ๒๕๖๐ หรือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ที่สอดคล้องกับระดับการศึกษาและกลุ่มเป้าหมายที่จัดการศึกษา ซึ่งครอบครัวสามารถจัดเวลาเรียนเป็นรายภาค หรือรายปี หรือช่วงชั้นก็ได้ การจัดเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ สามารถปรับให้ยืดหยุ่นตามปรัชญาของการจัดการศึกษา บริบท จุดเน้นของครอบครัวและผู้เรียน โดยให้มีเวลาเรียนเหมาะสมที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพเทียบเท่า หรือเทียบเคียงมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๒ องค์ประกอบของแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ประกอบด้วย

๒.๒.๑ ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว ได้แก่

๑) ระบุข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ - สกุล บิดา มารดา วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ อายุ อาชีพ ที่อยู่

๒) ระบุเหตุผลในการจัดการศึกษาของครอบครัว อธิบายถึงแนวคิด ความเชื่อ เหตุผล หรือปรัชญาที่เป็นสาเหตุให้ครอบครัวจัดการศึกษา รวมทั้งจุดเด่นที่ควรส่งเสริม สนับสนุน จุดด้อยที่ต้องการในการได้รับการพัฒนา และโอกาสในการประสบความสำเร็จของการจัดการศึกษา ของครอบครัว

๓) บิดา/มารดา/ผู้จัดการศึกษา สามารถกำหนดชื่อบ้านเรียน ซึ่งอาจใช้ชื่อ หรือ นามสกุล หรือ ชื่ออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

๒.๒.๒ ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน ได้แก่

๑) ระบุข้อมูลของผู้เรียน ได้แก่ ชื่อ-สกุล วัน เดือน ปีเกิด อายุ ประวัติการศึกษา (กรณีที่เคยเรียนในระบบโรงเรียนหรือเรียนที่อื่นมาก่อน)

๒) ระบุพัฒนาการของผู้เรียนด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา ความถนัด ความสนใจ ความบกพร่อง หรือความสามารถที่สะท้อนแววจลัด/ ผู้เรียนมีความต้องการจำเป็นพิเศษ ที่ควรได้รับการดูแลช่วยเหลือหรือส่งเสริมสนับสนุนเป็นพิเศษ

๒.๒.๓ ระดับการจัดการศึกษาที่ขอจัด

ครอบครัว สามารถขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัวได้ ทั้งระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตลอดจนผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยกำหนดให้มีแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และระดับที่ขอจัดการศึกษา ทั้งนี้แผนการจัดการศึกษาอาจเป็นรายภาคเรียน ชั้นปี ช่วงชั้น ตามความต้องการของครอบครัว รายละเอียดดังนี้

๑) การศึกษาระดับปฐมวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อมุ่งให้เด็กพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๒) การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) จัดตามกรอบเนื้อหา/สาระ/ความรู้/ทักษะ หรือกลุ่มประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หรือหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เพื่อจะช่วยนำพาให้ผู้เรียนพัฒนาองค์ความรู้ทั้งเนื้อหา/ทักษะ/เจตคติ คุณลักษณะ สมรรถนะในการเรียนรู้ บรรลุคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามเป้าหมายการศึกษายุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งครอบครัวสามารถจัดการเรียนการสอนแยกรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรืออาจหลอมรวมบูรณาการเป็นกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ

๒.๒.๔ จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

ครอบครัว สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแต่ละระดับของการศึกษาที่จัดโดยยึดตามจุดหมาย สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หรือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และสามารถเพิ่มเติมจุดมุ่งหมายตามความคาดหวัง /ปรัชญา/ความเชื่อของครอบครัว และ/หรือตามความถนัดความสนใจตามศักยภาพของผู้เรียน

๒.๒.๕ รูปแบบการจัดการศึกษา ให้ระบุรูปแบบการจัดการศึกษาที่ครอบครัวประสงค์จะจัดการศึกษา เช่น

๑) แบบครอบครัวเดียว จัดการศึกษาสำหรับครอบครัวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน แตกต่างกับกลุ่มบ้านเรียนหรือครอบครัวอื่น อาจเข้าร่วมกิจกรรมกับครอบครัว/กลุ่มครอบครัวอื่น/กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้อื่น ๆ ตามความเหมาะสม

๒) แบบมีข้อตกลงร่วมกับโรงเรียนหรือหน่วยงานอื่น โดยมีการเข้าไปใช้ทรัพยากรในโรงเรียนหรือเข้าไปทำกิจกรรมร่วมกัน เนื่องจากต้องการให้บุตรได้มีความรู้ และประสบการณ์ที่สามารถเชื่อมโยงความรู้ของแผนการจัดการศึกษาของครอบครัวและระบบโรงเรียนได้

๓) แบบกลุ่มครอบครัวที่มีแนวคิดคล้าย ๆ กัน เป็นการจำลองสังคมเล็ก ๆ เชื่อว่าการเชื่อมโยงกับกลุ่มเป็นการช่วยเสริมองค์ความรู้และพัฒนาการของผู้เรียนได้

๔) อื่น ๆ (ระบุ)

๒.๒.๖ การจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์การเรียนรู้

ครอบครัว สามารถจัดการเรียนการสอนแยกรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรืออาจหลอมรวมบูรณาการเป็นกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ควรระบุข้อมูลที่แสดงว่าครอบครัวจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญทั้งความรู้ ทักษะ ค่านิยม และคุณลักษณะที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด

การหลอมรวมบูรณาการเป็นกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น กลุ่มประสบการณ์ความรู้ในธรรมชาติ กลุ่มประสบการณ์ความรู้ในตนเองและสังคม กลุ่มประสบการณ์ความรู้ในศาสนา ศิลปวัฒนธรรม กลุ่มความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม กลุ่มความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา กลุ่มความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา กลุ่มความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขหรือครอบครัวสามารถจัดการเรียนรู้แยกเป็นรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

การจัดการเรียนการสอนแยกรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรืออาจหลอมรวมบูรณาการเป็นกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายการพัฒนาผู้เรียน ที่สอดคล้องกับศักยภาพตามความถนัด ความสนใจ ความสามารถพิเศษ และความต้องการพิเศษของผู้เรียนแต่ละคน โดยอาจมีจุดเน้นการเรียนรู้ที่มากกว่ากันในแต่ละสาระหรือกลุ่มประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งสามารถกำหนดโครงสร้างเวลาเรียน แสดงเป็นสัดส่วนการเรียนรู้เป็นคำร้อยละ โดยอาจจะมีค่าน้ำหนักที่เหมือนหรือต่างกันในแต่ละชั้นปี (กรณีเสนอแผนการจัดการศึกษาเป็นรายชั้นปี) หรือแต่ละช่วงชั้น หรือแต่ละระดับการศึกษา ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ให้แสดง เป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวังซึ่งเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวัง บิดา/มารดา/ผู้จัดการศึกษาสามารถเลือกหรือปรับใช้ตัวชี้วัดในการพัฒนาผู้เรียน โดยอาจนำไปจัดการเรียนการสอนเป็นชั้นปี/ช่วงชั้น หรือหลอมรวมบูรณาการจัดเป็นกลุ่มประสบการณ์สำหรับสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระยะเวลาที่เหมาะสม ทั้งนี้ให้ครอบครัวมององค์ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่สำคัญ เทียบเท่าหรือเทียบเคียง และตัวชี้วัดแสดงคุณภาพในมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเหมาะสมกับสภาพบริบท ธรรมชาติการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียน สำหรับแผนการศึกษาโดยครอบครัวรูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัย สามารถเลือกหรือพัฒนาปรับใช้ตัวชี้วัดดังกล่าวให้เหมาะสมระหว่างกระบวนการจัดการเรียนรู้ได้

การปรับใช้ หมายถึง การปรับรูปแบบวิธีการนำมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดสู่การปฏิบัติ เช่น จัดเป็นช่วงชั้น เป็นกลุ่ม หรือการหลอมบูรณาการ แต่ยังคงไว้ซึ่งคุณภาพของผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติที่ระบุไว้ในมาตรฐาน/ตัวชี้วัด ยกเว้น กรณีที่คุณภาพที่ระบุไว้นั้นไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติ หรือระเบียนเฉพาะกลุ่ม เช่น วินัยสงฆ์ เป็นต้น

ในกรณีที่ครอบครัว ประสงค์จะจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเพิ่มเติมจากสิ่งที่กำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตร แกนกลางฯ ก็สามารถกำหนด “ผลการเรียนรู้” เพิ่มขึ้นได้

การเลือกจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มประสบการณ์ให้เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนอย่างสอดคล้องกับศักยภาพตามความถนัด ความสนใจ ความสามารถพิเศษ และความต้องการพิเศษของผู้เรียนแต่ละคน จึงควรให้มีจุดเน้นการเรียนรู้ที่มากน้อยกว่ากันในแต่ละสาระหรือกลุ่มประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งสามารถกำหนดโครงสร้างเวลาเรียน แสดง เป็นสัดส่วนค่าน้ำหนักการเรียนรู้เป็นค่าร้อยละ โดยอาจจะมีค่าน้ำหนักที่เหมือนหรือต่างกันในแต่ละชั้นปี (กรณีเสนอแผนการจัดการศึกษา เป็นรายชั้นปี) หรือแต่ละช่วงชั้น หรือแต่ละระดับการศึกษา (กรณีเสนอแผนการจัดการศึกษาเป็นช่วงชั้น หรือเป็นระดับการศึกษา) ดังตัวอย่างการกำหนดสัดส่วนค่าน้ำหนักของแต่ละสาระ/กลุ่มประสบการณ์

๒.๒.๗ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม นอกเหนือจากการเรียนด้านวิชาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้แล้ว ได้กำหนดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่

๑) กิจกรรมแนะแนว

๒) กิจกรรมนักเรียน (ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ชุมนุม ชมรม ฯลฯ)

๓) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และเสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังการมีจิตสำนึกเพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ สำหรับครอบครัว ควรจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมต่างๆ ทั้ง ๓ ประเภท ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางฯ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงวัยและศักยภาพของผู้เรียนแต่ละระดับ ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือครอบครัว สามารถประสานเพื่อขอความร่วมมือจากสถานศึกษา/สถาบันต่างๆ ในกรณีที่ประสงค์จะให้ผู้เรียนของตนเข้าร่วมกิจกรรมที่สถานศึกษา/สถาบันต่างๆ เหล่านั้นจัดได้

๒.๒.๘ การจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ครอบครัว/ผู้จัดการศึกษาควรระบุวิธีการจัดการเรียนรู้ของครอบครัวที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของครอบครัว และระดับการศึกษา เช่น ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ที่ครอบคลุมกำหนด โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการจัดการ กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย เป็นต้น

ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/บิดา/มารดา/ผู้จัดการศึกษา ควรมีการประสานความร่วมมือเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครอบครัว/ผู้จัดการศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบตามปรัชญาและความต้องการในการพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุคุณภาพตามเป้าหมายที่คาดหวัง โดยอาจสอดแทรกบูรณาการสาระวิชา/กลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้าด้วยกัน ตามแนวคิดหรือปรัชญาการศึกษา สภาพและบริบทที่มีลักษณะเฉพาะ และควรให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ มีการประยุกต์ความรู้มาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้คิดได้ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติให้ได้มาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามระดับและกลุ่มเป้าหมายที่ครอบครัวจัดการศึกษา โดยมีกระบวนการสำคัญในด้านโครงสร้างเวลาเรียน และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ในแต่ละระดับการศึกษาดังนี้

๒.๒.๘.๑ การจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย

๑) โครงสร้างเวลาเรียนในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย

ครอบครัวสามารถจัดเวลาเรียนเป็น รายภาค รายปี หรือช่วงชั้นได้ โดยเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ สามารถปรับยืดหยุ่นตามบริบท จุดเน้น ปรัชญาของการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัย โดยให้มีเวลาเรียนเหมาะสมที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่ปรับใช้

๒) การจัดกลุ่มประสบการณ์ระดับปฐมวัย

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย(อายุ ๓-๕ ปี) เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของกลุ่มประสบการณ์ที่เน้นการอบรมเลี้ยงดูและการพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ สังคมและสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละคน การออกแบบการจัดการกลุ่มประสบการณ์ โดยครอบครัว ควรศึกษารูปแบบการจัดที่หลากหลายแล้วเลือกวิธีการจัดที่เหมาะสมกับบริบทของเด็ก โดยอนุमानบนพื้นฐานของเด็กต้องได้รับการพัฒนาครบทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีแนวทางการจัดประสบการณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๐) ดังนี้

๒.๑) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมองที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการเพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

๒.๒) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิด แก้ปัญหาด้วยตนเอง

๒.๓) จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ทั้งกิจกรรมทักษะและสาระการเรียนรู้

๒.๔) จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอความคิด โดยครูหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

๒.๕) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน

๒.๖) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

๒.๗) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๒.๘) จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่ดีการวางแผนล่วงหน้า และแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยมิได้คาดการณ์ไว้

๒.๙) จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน

๒.๑๐) จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อแหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

๒.๒.๘.๒ การจัดการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑) โครงสร้างเวลาเรียน สามารถจัดเวลาเรียนเป็นรายภาค รายปี ช่วงชั้น ได้โดยเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มประสบการณ์ สามารถปรับยืดหยุ่นตามบริบท จุดเน้น ปรัชญาของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้มีเวลาเรียนเหมาะสมที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่ปรับใช้

๒) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการศึกษาของครอบครัวที่ได้รับอนุมัติจากเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสามารถบรรลุถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรและวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตครอบครัวและการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนโดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน หรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ควรดำเนินการ ดังนี้

๒.๑) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมในชีวิต
ครอบครัว แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

๒.๒) กำหนดเป้าหมาย คุณภาพที่มุ่งหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับ
ผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์

๒.๓) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความ
แตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

๒.๔) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
ให้เกิดการเรียนรู้

๒.๕) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม
นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

๒.๖) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสม
กับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และระดับพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความหลากหลายตามแผนการจัดการศึกษา
ของครอบครัว

๒.๗) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน รวมทั้ง
ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ครอบครัวควรแนะนำให้ผู้เรียนมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการ
ออกแบบการเรียนรู้ ดังนี้

ครอบครัว ควรแนะนำให้ผู้เรียนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ ดังนี้

๑. กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
๒. เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหา
คำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ
๓. ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ
๔. มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม บุคคล และเพื่อน
๕. ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

๒.๒.๘.๓ การจัดการเรียนรู้โดยครอบครัวสำหรับเด็กที่มีความต้องการ
จำเป็นพิเศษ

๒.๒.๘.๓.๑ ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีความบกพร่อง
ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคอนพิการ
ทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๒ และประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๕๒ โดยได้กำหนดประเภทของคอนพิการออกเป็น ๙ ประเภท ได้แก่ ๑. บุคคลที่มีความ
บกพร่องทางการเห็น ๒. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ๓. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
๔. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ๕. บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
๖. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูด และภาษา ๗. บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรม หรืออารมณ์
๘. บุคคลออทิสติก และ ๙. บุคคลพิการซ้อน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน/กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทผู้เรียนมีความบกพร่อง ครอบครัวยังต้องศึกษาลักษณะของเด็กพิเศษ วิธีการให้การช่วยเหลือ ตลอดจนความบกพร่องต่าง ๆ ของเด็กเพื่อที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของเด็กพิเศษ ครอบครัวยังต้องเลือกกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้กำหนดเนื้อหา วิธีการสอน ตลอดจนการวัดผลการประเมินผลที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งเรียกว่าแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) รายละเอียดของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมีดังนี้

- ๑) พื้นความรู้ด้านวิชาทักษะ เช่น การอ่าน คณิตศาสตร์
- ๒) การพูดและภาษา
- ๓) วุฒิภาวะทางสังคม
- ๔) การใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้
- ๕) การเคลื่อนไหว รวมไปถึงการเดินทาง การวิ่ง การหยิบจับสิ่งของ
- ๖) การช่วยตนเอง
- ๗). วุฒิภาวะทางอารมณ์
- ๘) การเตรียมอาชีพ

นอกจากการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ผู้จัดการศึกษาต้องกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้เพื่อที่จะพัฒนาความสามารถของผู้เรียน และสามารถจัดการเรียนรู้อัตโนมัติตามแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด ในการกำหนดจุดมุ่งหมายสำหรับการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะ ประกอบด้วย

๑. จุดมุ่งหมายระยะยาว โดยปกติกำหนดได้ไม่เกิน ๑ ปี ในระยะเวลาของการเรียน ๑ ปี การกำหนดจุดมุ่งหมายระยะยาวจะต้องสอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน จุดมุ่งหมายไม่ควรกำหนดสูงเกินไป หรือไม่ควรต่ำเกินไปจุดมุ่งหมายระยะยาวจะต้องมีการทบทวนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เช่น ผู้เรียนสามารถแต่งตัวได้เอง เป็นต้น

๒. จุดมุ่งหมายระยะสั้น เป็นจุดมุ่งหมายใน ๑ ภาคเรียน ผู้เรียนสามารถลัดกระดุมได้ถูกต้องสามารถสวมรองเท้าได้ เป็นต้น

๒.๒.๘.๓.๒ ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ

ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ หมายถึง ผู้เรียนที่มีความสามารถอันโดดเด่นในด้านสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ การใช้ภาษา ด้านทัศนศิลป์ ด้านศิลปะการแสดง ด้านดนตรี ด้านกีฬา และความสามารถทางวิชาการในสาขาใดสาขาหนึ่งหรือหลายสาขา เมื่อเปรียบเทียบกับผู้เรียนที่มีอายุระดับเดียวกัน สภาพแวดล้อมเดียวกัน การจัดทำแผนการศึกษาและการเรียนรู้ การประเมินผล การบริหารจัดการต่าง ๆ เช่น ระยะเวลาดำเนินงานติดตามประเมินผล/การประเมินผลร่วมกันระหว่างสำนักงานและครอบครัว วิธีการประเมินผลตามจุดเน้นการพัฒนาศักยภาพที่แตกต่างกัน การรับรองสถานะผู้เรียนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการพิเศษ การประกวด/การแข่งขันกีฬา ฯลฯ จึงต้องให้เป็นไปเพื่อส่งเสริมสนับสนุนศักยภาพและความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ

แนวทางการออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีดังต่อไปนี้

๑) สร้างโอกาสการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกโอกาส ทุกสถานที่อย่างมีกระบวนการด้วยการซึมซับ รับรู้ อย่างเป็นธรรมชาติ จากประสบการณ์ตรง และการสัมผัส สัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในภาวะที่เป็นธรรมชาติ มีเสรีภาพมีความท้าทาย มีจินตนาการหรือสอดคล้องกับเรื่องราว ในชีวิตจริง และเกิดมาจากความสนใจจากภายในตัวผู้เรียนเอง อาจจะทำโดยการจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้าน หาสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการที่เหมาะสม สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและกำหนดอัตราการความเร็วในการเรียนรู้ของตนเองได้

๒) สร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ด้วยความตระหนักในคุณค่าและจุดมุ่งหมายของชีวิต แทนการกระตุ้นด้วยการแข่งขันและความเห็นแก่ตนเอง ตัวอย่างเช่น การให้ผู้เรียนทำกิจกรรมออกกำลังกาย ต้องเน้นการออกกำลังกายที่ไม่มีการแข่งขันหรือกระตุ้นความเครียด เช่น วายน้ำเล่น เต้นแอโรบิก วิ่งเล่น หรือปั่นเขาเดินป่า หากเป็นกีฬาแข่งขันหรือต่อสู้ แข่งขันแล้วสู้ไม่ได้ โดยเฉพาะผู้เรียนในกลุ่มผู้เรียนที่มีความบกพร่องจะมีปัญหาทางอารมณ์ พยายามหลีกเลี่ยงการกีฬาที่ต้องต่อสู้ เช่น มวย ฟันดาบ ยูโด หรืออื่น ๆ ซึ่งจะกระตุ้นอารมณ์โกรธและใช้ความรุนแรงของผู้เรียน

๓) สร้างสถานการณ์หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายตามความสนใจของบุคคล โดยอาจให้ผู้เรียนทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ โดยกระทำภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดของพ่อแม่ กิจกรรมเหล่านี้ต้องมีตัวผู้รับประโยชน์จากกิจกรรมที่ชัดเจน เช่น กลุ่มผู้เรียนที่มีความบกพร่องให้ไปอ่านหนังสือให้ผู้สูงอายุฟัง หรือไปช่วยดูแลสุนัขของวัยของผู้สูงอายุ ไปช่วยประคองเวลาเดินไปเข้าห้องน้ำ นอกจากนั้นการแสดงความคิดเห็นของผู้รับประโยชน์จะทำให้รู้สึกว่าคุณค่ามาก กิจกรรมพัฒนาสติและสมาธิ ตลอดจนกิจกรรมเสริมพื้นฐานงานอาชีพ งานบ้าน งานครัว เป็นต้น

๓. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบ ตีความผลการเรียน และพัฒนาการด้านต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และให้ผลการประเมินที่ตรงตามความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการ ประกอบด้วย

- ๓.๑ แนวทาง/วิธีการวัดและประเมินผล
 - ๓.๒ เกณฑ์ตัดสินผลการเรียน
 - ๓.๓ การให้ระดับผลการเรียน
 - ๓.๔ เกณฑ์การจบการศึกษา
 - ๓.๕ การกิจการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา
- โดยมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ แนวทาง/วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องยึดหลักการสำคัญคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และเพื่อตัดสินระดับความก้าวหน้าทางการเรียน การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้จัดการศึกษา/ครอบครัวจำเป็นต้องพัฒนาและประเมินผลผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายของหลักสูตร และเป็นเป้าหมายของการวัดประเมินผลการเรียนรู้ทุกระดับชั้นเรียน การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวัง ซึ่งเชื่อมโยงกับความรู้ สมรรถนะ ทักษะ และคุณลักษณะสำคัญที่ระบุไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ครอบครัวปรับใช้ ให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะธรรมชาติการเรียนรู้ความถนัดความสนใจ และศักยภาพของตัวผู้เรียนซึ่งเป็นคุณภาพที่ต้องการให้เกิดแก่เยาวชนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สิ่งสำคัญที่มีผลอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของการวัดและประเมินผล ได้แก่ วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ควรให้ความสำคัญต่อการประเมินตามสภาพจริงและใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมที่ได้มีโอกาสวางแผนการทำงานเอง ปฏิบัติจริง ภายใต้คำแนะนำและการอำนวยความสะดวกจากผู้ปกครอง ทั้งนี้ในการวัดและประเมินผลจึงควรใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายรอบด้าน เพื่อให้ผลการประเมินมีความตรง (Valid) คือผลการประเมินสอดคล้องกับศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียน ซึ่งอาจดำเนินได้โดยการสังเกตพฤติกรรมขณะทำงาน สนทนา ตั้งคำถาม ตรวจสอบงาน นอกจากนี้ยังสามารถประเมินความสามารถของผู้เรียนในมิติของพัฒนาการได้อีกด้วย โดยอาศัยแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ทั้งนี้ครอบครัวหรือผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัวต้องให้ความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เครื่องมือ และการจัดเก็บหลักฐาน/ร่องรอยการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของผู้เรียนตลอดเวลาที่จัดกิจกรรม เพื่อให้การวัดและประเมินผลเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ออกเป็น ๒ ประการ ดังนี้

๓.๑.๑ เพื่อพัฒนาผู้เรียน (Formative Assessment) เป็นการดำเนินการประเมินผู้เรียนเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนนั้นมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือการปรับปรุง พัฒนา และแก้ปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยมุ่งหวังผลในด้านการบรรลุตามเป้าหมายการเรียนรู้หรือมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ครอบครัวและผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน จึงควรดำเนินการประเมินอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ไปพัฒนาผู้เรียน ครอบครัวจึงต้องเลือกใช้วิธีการ และเครื่องมือประเมินที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ใช้หลักการมีส่วนร่วมทั้งจากผู้เรียนเองจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจากแนวทางดังกล่าวจะพบได้ว่า วิธีการประเมินที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัวจึงได้แก่การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เน้นปฏิบัติจริงที่หลากหลาย ผู้ปกครองประเมินในประเด็นการประเมินเดียวกัน เข้าได้หลายครั้งและสามารถเก็บผลงาน/ชิ้นงานของนักเรียนไว้ในแฟ้มสะสมงานเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นหลักฐานแสดงความสามารถของผู้เรียน

๓.๑.๒ เพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment) ซึ่งมีหลายระดับ ได้แก่ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้ จบรายวิชา เพื่อตัดสินให้คะแนน หรือให้ระดับผลการเรียน ให้การรับรองความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่าผ่านรายวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์หรือไม่ ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่ หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดีต้องให้โอกาสผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลาย และพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์การปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างผู้เรียน

สำหรับการกำกับดูแลคุณภาพการศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ใน ๔ ระดับ ได้แก่ การประเมินระดับชั้นเรียน การประเมินระดับสถานศึกษา การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษาและการประเมินระดับชาติ ทุกระดับมีเจตนารมณ์เช่นเดียวกัน คือ ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ครอบครัว/ผู้จัดการศึกษา ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดตลอดจนจัดทำรายงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดยการประเมินจากคณะกรรมการประเมินผลที่แต่งตั้งของครอบครัวและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตกลงร่วมกันทั้งสองฝ่าย จะเป็นการประเมินที่สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการศึกษา ที่ร่วมกันวางแผนกับครอบครัว ซึ่งอาจจะดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การให้ผู้เรียนแสดงการทำงาน ที่สะท้อนถึงศักยภาพของผู้เรียนตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา (เช่น การปฏิบัติภาระกิจ อาหาร การเล่นกีฬา การทดลองทางวิทยาศาสตร์ การจัดทำชิ้นงาน การวาดภาพ การทำโครงการ ฯลฯ) ทั้งนี้ การประเมินดังกล่าวจึงเป็นการประเมินในลักษณะของการเป็นกรรมกรร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กับครอบครัว เป็นการประเมินอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้ผลการประเมินตรงตามสภาพ (Concurrent validity) และศักยภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง

กรณีที่ผู้เรียนมีผลการวัดและประเมินจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในระดับไม่ผ่าน คณะกรรมการประเมินผลต้องให้ความเห็นในการพัฒนาคุณภาพและนำแนวทางการพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องแจ้งให้ครอบครัวทราบและร่วมกันหาแนวทางแก้ไข โดยให้ครอบครัวจัดการเรียนรู้เพื่อซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียน และดำเนินการจัดให้มีการประเมินผลใหม่ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนด

๓.๒ เกณฑ์ตัดสินผลการเรียน

การตัดสินผลการเรียนทำให้ครอบครัว ทราบถึงพัฒนาการของผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ครอบครัวหรือผู้จัดการศึกษาควรใช้เกณฑ์ตัดสินผลการเรียนตามเป้าหมายของคุณภาพผู้เรียนตามพัฒนาการของผู้เรียน หรือในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดกลุ่มประสบการณ์ การอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแผนการจัดการศึกษาที่ครอบครัวและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมกันกำหนด ควรคำนึงถึงการประเมินเพื่อการพัฒนาผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ (Formative Assessment) และประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน (Summative Assessment) มีการเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและครอบครัวควรจัดเก็บร่องรอย

เอกสาร หลักฐาน ชิ้นงานของผู้เรียนไว้เพื่อปรับปรุงให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและเป็นหลักฐานการประเมินของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครอบคลุม ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญ ดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ เวลาเรียน

สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่เป็นการศึกษาในระบบ ผู้เรียนควรมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ซึ่งที่เป็นการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้อยู่ในดุลพินิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และครอบครัว

๓.๒.๒ คุณภาพผู้เรียน

ระดับปฐมวัย : ผู้เรียนจะต้องได้รับการประเมินพัฒนาการทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และด้านสติปัญญาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/มัธยมศึกษาตอนปลาย : ผู้เรียนจะต้องได้รับการประเมินคุณภาพตามแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่ครอบครัว/ปรับใช้

กรณีที่ผู้เรียนมีหลักฐานการเรียนรู้ที่แสดงว่ามีความสามารถดีเลิศ การวัดและประเมินการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อาจให้โอกาสผู้เรียนเลื่อนชั้นกลางปีการศึกษา โดยแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ประเมินผู้เรียนและตรวจสอบคุณสมบัติให้ครบถ้วนตามเงื่อนไขทั้ง ๓ ประการ ต่อไปนี้

- ๑) มีผลการเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมาและมีผลการเรียนระหว่างปีที่กำลังศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม
- ๒) มีวุฒิภาวะเหมาะที่จะเรียนในชั้นที่สูงขึ้น
- ๓) ผ่านการประเมินผลความรู้ความสามารถทุกรายวิชาของชั้นปีที่เรียนปัจจุบัน และความรู้ความสามารถทุกรายวิชาในภาคเรียนแรกของชั้นปีที่เลื่อนชั้นการอนุมัติให้เลื่อนชั้นกลางปีการศึกษาไปเรียนชั้นสูงขึ้นได้ ๑ ระดับชั้นนี้ ต้องได้รับการยินยอมจากผู้เรียนและผู้ปกครองและต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นก่อนภาคเรียนที่ ๒ ของปีการศึกษานั้น

๓.๓ การให้ระดับผลการเรียน

ระดับปฐมวัย : ให้ระดับผลการเรียนจากการประเมินพัฒนาทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและด้านสติปัญญาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

ระดับประถมศึกษา/ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/มัธยมศึกษาตอนปลาย : สามารถให้ระดับผลการเรียน หรือระดับคุณภาพ เป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบ ร้อยละ หรือระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐานตัวชี้วัดตามความเหมาะสม หาก ครอบครัว/ผู้จัดการศึกษาเลือกให้ระบบการให้ระดับผลการเรียนอย่างใดอย่างหนึ่งต้องเลือกใช้ตลอดระดับการศึกษา

สำหรับในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ควรให้ระดับผลการเรียนเป็นระบบตัวเลข ๘ ระดับ เพื่อประโยชน์และความสะดวกสำหรับตัวนักเรียนเองในการเทียบเคียง เพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ดังนี้

ตารางที่ ๑ ระบบการให้ระดับผลการเรียน

ระบบตัวเลข	ระบบตัวอักษร	ระบบร้อยละ	ระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน		
			๕ ระดับ	๔ ระดับ	๒ ระดับ
๔	A	๘๐-๑๐๐	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ผ่าน
๓.๕	B+	๗๕-๗๙	ดี	ดี	
๓	B	๗๐-๗๔			
๒.๕	C+	๖๕-๖๙	พอใช้	ผ่าน	
๒	C	๖๐-๖๔	ผ่าน		
๑.๕	D+	๕๕-๕๙			
๑	D	๕๐-๕๔	ผ่าน		
๐	F	๐-๔๙	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน

ตัวอย่างการให้ระดับผลการเรียน

ระดับปฐมวัย

ครอบครัวเปี่ยมสุขจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เลือกใช้ระดับผลการเรียน ๓ ระดับ คือ ดี พอใช้ ปรับปรุง การที่จะให้ผู้เรียนได้ผลการเรียนใดนั้นให้เทียบเคียงกับข้อมูลสารสนเทศตามเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ผู้เรียนมีผลการประเมินร้อยละ ๗๕ ขึ้นไป ให้ได้รับผลการเรียน ระดับดี

ผู้เรียนมีผลการประเมินอยู่ระหว่างร้อยละ ๕๐ - ๗๔ ให้ได้รับผลการเรียน ระดับพอใช้

ผู้เรียนมีผลการประเมินอยู่ระหว่างร้อยละ ๐ - ๔๙ ให้ได้รับผลการเรียน ระดับปรับปรุง

ระดับประถมศึกษา

ครอบครัวอุ้นรักจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา เลือกใช้ระดับคุณภาพการให้ระดับผลการเรียน ๔ ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน การที่จะให้ผู้เรียนได้รับผลการเรียนใดนั้นให้เทียบเคียงกับระบบการให้ระดับผลการเรียน ตามตารางที่ ๑ เช่น

ผู้เรียนมีผลการประเมินร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ให้ได้รับผลการเรียน ระดับดีเยี่ยม

ผู้เรียนมีผลการประเมินอยู่ระหว่างร้อยละ ๖๕ - ๗๙ ให้ได้รับผลการเรียน ระดับดี

ผู้เรียนมีผลการประเมินอยู่ระหว่างร้อยละ ๕๐ - ๖๔ ให้ได้รับผลการเรียน ระดับผ่าน

ผู้เรียนมีผลการประเมินต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ให้ได้รับผลการเรียน ระดับปรับปรุง

กรณีที่ครอบครัวเลือกใช้ระดับคุณภาพอื่นๆ สามารถทำได้แต่ต้องใช้ระบบการผลการเรียนเพื่อการเทียบเคียงข้อมูล สารสนเทศตามเกณฑ์การประเมินตามตารางที่ ๑

การเลื่อนชั้น เมื่อสิ้นปีการศึกษาผู้เรียนจะได้รับการเลื่อนชั้นเมื่อมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ระดับปฐมวัย

ผู้เรียนมีผลการประเมินพัฒนาการผ่านทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและด้านสติปัญญาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/มัธยมศึกษาตอนปลาย

- 1) ผู้เรียนมีผลการประเมินผลการเรียนผ่านทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ / กลุ่มประสบการณ์ตามแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว
- 2) ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านตามเกณฑ์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้จัดการศึกษา/ครอบครัวร่วมกันกำหนด

๓.๔ เกณฑ์การจบการศึกษา

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวมีความแตกต่าง ด้านวัตถุประสงค์ รูปแบบ และวิธีการในการจัดการศึกษาที่มุ่งสนองจุดเน้นและความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดเกณฑ์การจบการศึกษา เกณฑ์ที่กำหนดในแต่ละระดับการศึกษาควรครอบคลุมสิ่งสำคัญดังต่อไปนี้

ระดับปฐมวัย

ผู้เรียนมีผลการประเมินพัฒนาการผ่านการประเมินทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและด้านสติปัญญาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ระดับประถมศึกษา

ผู้เรียนต้องบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ครอบครัวปรับใช้ตามเกณฑ์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้จัดการศึกษา/ครอบครัวร่วมกันกำหนด ดังนี้

๑. ผู้เรียนมีผลการประเมินตามสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ ในระดับผ่านขึ้นไป
๒. ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียนในระดับผ่านขึ้นไป
๓. ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านขึ้นไป
๔. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินในระดับผ่าน

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการจบการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนต้องบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ครอบครัวปรับใช้ ตามเกณฑ์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้จัดการศึกษา/ครอบครัวร่วมกันกำหนด ดังนี้

๑. ผู้เรียนมีผลการประเมินตามสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ในระดับผ่านขึ้นไป
๒. ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียนในระดับผ่านขึ้นไป
๓. ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านขึ้นไป
๔. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินในระดับผ่าน

3.5 ภารกิจการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา

ภารกิจการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ได้แบ่งเป็นภารกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้จัดการศึกษา/ครอบครัว ประกอบด้วย

๓.๕.๑ ภารกิจการวัดและประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาและส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ดังต่อไปนี้

๓.๕.๑.๑ ศึกษา วิเคราะห์ รูปแบบและนวัตกรรม ในการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวไปสู่การปฏิบัติ

๓.๕.๑.๒ สนับสนุนทางวิชาการแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำแนวปฏิบัติ/พัฒนาวิธีการ เครื่องมือ การวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแผนการศึกษาและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน

๓.๕.๑.๓ กำกับดูแลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน การเทียบโอน ให้เป็นไปตามระเบียบวิธีปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๕.๒ ภารกิจการวัดและประเมินผลระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ในการหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาและส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ดังต่อไปนี้

๓.๕.๒.๑ แต่งตั้งคณะกรรมการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาโดยครอบครัวทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ตรวจสอบยืนยันผลการเรียน ผลการวัดและประเมินผู้เรียน ซึ่งผู้ประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา ควรทำความเข้าใจกับครอบครัวในหลักการประเมิน ควรสร้างข้อตกลงกับครอบครัว โดยยึดประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ คณะกรรมการควรประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เข้าใจในการจัดการศึกษาโดยครอบครัวตามแนวทางการจัดการศึกษาทางเลือกหรือเป็นบุคคลที่ติดตามการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนอยู่เสมอ สัดส่วนของคณะกรรมการทั้งสองฝ่ายควรเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับครอบครัว/ผู้จัดการศึกษา ที่เห็นพ้องร่วมกัน ระดับปฐมวัยควรมีจำนวนกรรมการ ๓ - ๕ คน ระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น ควรมีจำนวนกรรมการจำนวน ๓ - ๕ คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรมีจำนวนกรรมการ จำนวน ๕ - ๗ คน หรือตามความเหมาะสมและดำเนินการดังนี้

๑) ประสานงานกับครอบครัวทโดยทำความเข้าใจร่วมกัน ในเรื่องรอบการประเมิน สัดส่วนคะแนนหรือเกณฑ์การตัดสินผล และร่วมกันกำหนดค่าน้ำหนัก/หน่วยกิต ในแต่ละกลุ่มสาระ/กลุ่มประสบการณ์ และตรวจสอบผลการประเมินที่ครอบครัวดำเนินการ ทั้งนี้ การกำหนดสัดส่วนและเกณฑ์การตัดสินผลการเรียน โดยใช้ผลการประเมินระหว่างปีและปลายปี ตามสัดส่วนที่สำนักงานเขตหรือผู้จัดการศึกษาตกลงร่วมกัน เช่นคะแนนระหว่างเรียนกับปลายปี / ปลายภาค เช่น ๘๐ : ๒๐ หรือ ๗๐ : ๓๐ หรือ ๖๐ : ๔๐ เป็นต้น

๒) กำหนดกรอบการประเมิน โดยวิเคราะห์และเชื่อมโยงแผนการจัดการศึกษาของครอบครัว เพื่อเทียบเคียงกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่ปรับใช้ ทั้งด้านการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่ครอบครัวปรับใช้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๓) ให้ข้อเสนอแนะครอบครัว ในการประเมินผลการจัดการศึกษา จัดทำ และรวบรวมหลักฐาน/ร่องรอย การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยครอบครัวจะต้องจัดเตรียมเอกสารหลักฐานดังนี้

๓.๑) รายงานการประเมินผลการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ในรอบ 1 ปี ควรประกอบด้วย

๑) ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนและข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

๒) ผลการจัดการศึกษาในรอบ ๑ ปี

๓) ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ตามแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๔) จุดเด่น/ความสำเร็จที่สำคัญของการจัดการศึกษา

๕) ปัญหาอุปสรรค หรือ สิ่งที่ควรพัฒนา

๖) แนวทางการจัดการเรียนรู้ในปีต่อไป

๗) ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

๓.๒) หลักฐาน/ ร่องรอยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และผลการปฏิบัติกิจกรรมที่สะท้อนความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้เรียน เช่น บันทึกผลการเรียนรู้ บันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ ผลงาน/ชิ้นงาน ภาพถ่ายในเกี่ยวข้องกับเรียนรู้ ซีดี แฟ้มสะสมงาน ของผู้เรียนและอื่น ๆ ที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ที่สามารถใช้ประเมินความสามารถของผู้เรียน

๔) กำหนดเวลาที่ผู้เรียนพร้อมรับการประเมินคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในระยะเวลาที่ครอบครัวขอรับการประเมิน หรือเมื่อครบรอบปีด้วยรูปแบบและข้อมูลที่รายงานตามที่คณะกรรมการวิชาการ/คณะกรรมการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยครอบครัวกำหนดตามความเหมาะสมร่วมกัน พร้อมทั้งนัดหมายกำหนดเวลาที่ครอบครัวจะต้องได้รับการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในระยะเวลาที่ครอบครัวขอรับการประเมิน หรือครบรอบปีที่ครอบครัวจัดการศึกษา โดยไม่ให้ความล่าช้าอันจะส่งผลให้ผู้เรียนเสียสิทธิในการผ่านชั้นปี ช่วงชั้น หรือระดับการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรประสานแจ้งการนัดหมายครอบครัวล่วงหน้าอย่างน้อย ๑๕ วัน

๕) ดำเนินการ ประเมินร่วมกับครอบครัว โดยวัดและประเมินผลตามสภาพจริงใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่หลากหลาย ทั้งนี้การวัดและประเมินผลอาจวัดผลที่มีหลายรูปแบบ เช่น วัดผลรายบุคคล วัดผลเป็นกลุ่มย่อย หรือวัดผลเป็นกลุ่มใหญ่ มีการวัดประเมินผลการเรียนรู้เป็นรายภาค/รายปี/รายช่วงชั้น ตามแผนการจัดการศึกษาของครอบครัวและประเมินเพื่อตัดสินผลการจบการศึกษา โดยพิจารณาจากประเด็นดังต่อไปนี้

๕.๑) ผลการจัดการศึกษาของครอบครัว รวมทั้งหลักฐาน/ ร่องรอย
การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่กำหนด

๕.๒) คุณภาพของผู้เรียน บรรลุตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัดที่ครอบครัว
ปรับใช้

๖) แจ้งผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ให้ครอบครัวทราบโดยเร็ว ภายใน
เวลาไม่เกิน ๓๐ วันหลังครอบครัวเข้ารับการประเมิน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดให้มีการวัดผลและ
ประเมินผลการศึกษาของผู้เรียนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

กรณีที่ผู้เรียนมีผลการประเมินไม่เป็นไปตามเป้าหมาย/คุณภาพ หรือ ไม่ผ่าน
การวัดผลและประเมินผลการจัดการศึกษา ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งให้ครอบครัวจัดให้มีการสอนซ่อม
เสริมแก่ผู้เรียนและจัดให้มีการวัดและประเมินผลใหม่ภายในระยะเวลาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนด
คณะกรรมการประเมินผล ควรให้ความเห็นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามคุณภาพที่มุ่งหวังเสริมการเรียนรู้
พัฒนาคุณภาพเพื่อเสริมการเรียนรู้ให้เต็มตามศักยภาพ และแนวทางการพัฒนาคุณภาพแก่ผู้จัดการศึกษาและ
ผู้เรียนที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาและวิธีเรียนรู้ของผู้เรียน

๗) แต่งตั้งเจ้าพนักงานทะเบียน ดำเนินงานที่เกี่ยวกับเอกสารหลักฐาน
การศึกษาสำหรับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานการ
ศึกษาของครอบครัวและคำอธิบายการจัดทำเอกสารการศึกษานั้น ๆ เมื่อผู้เรียนได้รับการประเมินครบตามเกณฑ์
การจบการศึกษา แต่ละระดับการศึกษา

๘. ประสานงานกับครอบครัว ในการให้ผู้เรียนได้เข้ารับการประเมิน NT
(National Test) การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และ O - NET
(Ordinary National Educational Test) การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ชั้นพื้นฐาน ที่จัดสอบโดยสถาบัน
ทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ตามความสมัครใจของครอบครัวในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะผู้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖
(ยกเว้นกรณีที่ผู้เรียนไม่ประสงค์ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา) จะต้องเข้ารับการประเมินระดับชาติที่จัดทำขึ้น
เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของการสมัครศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประสานการ
ดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีการแนะแนวการศึกษาต่อแก่ครอบครัวและผู้เรียนตามความจำเป็น
และความเหมาะสม

๓.๕.๓ ภารกิจการวัดและประเมินผลระดับครอบครัวหรือผู้จัดการศึกษา

ครอบครัว มีหน้าที่ในการส่วนที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียน ดังนี้

๓.๕.๓.๑ ครอบครัวร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการ
วัดและประเมินผลการจัดการศึกษา มีหน้าที่วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักการวัดและประเมิน
ผลตามสภาพจริง ด้วยวิธีการ เครื่องมือ และร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยคณะกรรมการวัด
และประเมินผลอันประกอบด้วยบุคคลที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและครอบครัวเห็นพ้องร่วมกัน โดย

๑) อำนวยความสะดวกด้านข้อมูลของครอบครัวเพื่อการกำหนด
กรอบการจัดการวัดและประเมินผลร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๓) ร่วมทำความตกลงกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเรื่อง
สัดส่วนการให้ผลคะแนนหรือเกณฑ์การตัดสินผลและร่วมกันกำหนดค่าน้ำหนัก/หน่วยกิต ในแต่ละสาระการ
เรียนรู้ / กลุ่มประสบการณ์

๔) จัดทำและรวบรวมร่องรอย/ หลักฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน
อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดทำรายงานการประเมินผลการจัดการศึกษาของครอบครัวอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ซึ่งควร
ประกอบด้วย

๔.๑) ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน และข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว
ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

๔.๒) ผลการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล

๔.๓) ผลการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ตาม
แผนการจัดการศึกษาของครอบครัว ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์

๔.๔) จุดเด่น / ความสำเร็จที่สำคัญของการจัดการศึกษา

๔.๕) ปัญหาอุปสรรค หรือ สิ่งที่ต้องพัฒนา

๔.๖) แนวทางการจัดการเรียนรู้ในปีต่อไป โดยปรับให้สอดคล้อง
กับจุดเด่น จุดด้อยและปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการจัดการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา

๔.๗) ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

๕) จัดเก็บหลักฐาน / ร่องรอยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ
ผู้เรียน เช่น บันทึกผลการเรียนรู้ ผลงาน/ชิ้นงาน แฟ้มสะสมงานของผู้เรียนและอื่น ๆ ที่แสดงพัฒนาการความ
ก้าวหน้าในการเรียนรู้ที่สามารถใช้ประเมินความสามารถของผู้เรียน

๓.๕.๓.๒ ครอบครัว ร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดเวลา
ที่ครอบครัวพร้อมรับการประเมินและนัดหมายกำหนดเวลาที่ครอบครัวจะต้องได้รับการประเมินประสิทธิภาพ
การจัดการศึกษาและผลการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือตามระยะเวลาที่ครอบครัวเห็นควรขอรับการประเมิน โดยให้
ครอบครัวดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดประเมินผลของหลักสูตรการ
ศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

๓.๕.๓.๓ ครอบครัว ร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาในการดำเนินการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ ผลการจัดการเรียน
รู้ของครอบครัว หลักฐาน/ร่องรอยการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่กำหนด
ที่บรรลุตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัดที่ครอบครัวปรับใช้

๓.๕.๓.๔ ประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกให้การออกเอกสารหลักฐานการศึกษา เป็นไปด้วยความถูกต้อง และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

๓.๕.๓.๕ ครอบครัวยหรือผู้จัดการศึกษา ร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการให้ผู้เรียนได้เข้ารับการประเมิน NT (National Test) การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติตามความสมัครใจของครอบครัวและสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (ยกเว้นกรณีที่ผู้เรียนไม่ประสงค์ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา) จะต้องเข้ารับการประเมิน O – NET (Ordinary National Educational Test) การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานที่จัดสอบโดยสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เพื่อใช้ผลการสอบเป็นส่วนหนึ่งของการสมัครศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการแนะแนวการศึกษาต่อแก่ครอบครัวและผู้เรียนตามความจำเป็นและความเหมาะสม

๓.๕.๓.๖ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามคุณภาพที่มุ่งหวังหรือมาตรฐาน/ตัวชี้วัดที่ปรับใช้ที่ระบุไว้ในแผนการจัดการการศึกษาโดยครอบครัว ตามหลักเกณฑ์แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และวิธีการวัดและประเมินผลของตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

๓.๕.๓.๗ จัดทำรายงานผลการวัดและประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งปัญหาการจัดการเรียนการสอนและสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนด อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

๔. การประกันคุณภาพการจัดการศึกษา

กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ กำหนดไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุม ตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานกำกับดูแล

นอกจากนี้ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา รวมทั้งประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินการเพื่อพัฒนา ส่งเสริม กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เพื่อให้เกิดแนวทางการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว จึงได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานตามบทบาทและหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

๔.๑ บทบาทหน้าที่ของบิดา/มารดา/ผู้จัดการศึกษา

๔.๑.๑ จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของครอบครัว เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเพื่อเป็นกลไกในการควบคุม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของครอบครัวให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๔.๑.๒ จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในการศึกษาโดยครอบครัว ดังนี้

๑) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของครอบครัวให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาปฐมวัยและหรือระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงประกาศใช้ และกำหนดเป้าหมายความสำเร็จ ตามมาตรฐานของครอบครัว ทั้งนี้สามารถเพิ่มเติมมาตรฐานการศึกษาของครอบครัว นอกเหนือจากที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ได้ โดยให้ครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการและรับผิดชอบร่วมกัน

๒) ดำเนินการตามแผนการจัดการศึกษาของครอบครัวที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สอดคล้องกับจุดเน้น สภาพปัญหา ความต้องการอย่างเป็นระบบ โดยสะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนตามมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

๓) จัดระบบสารสนเทศที่มาข้อมูล/ร่องรอย/หลักฐานที่เกิดจากกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

๔) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของครอบครัวที่ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๕) ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน และนำผลการติดตามไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา

๖) จัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี โดยระบุความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดตามแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของครอบครัว พร้อมทั้งจัดเตรียมหลักฐาน ข้อมูล และผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ และจัดส่งรายงานดังกล่าวต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประจำทุกปี

๗) พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพโดยพิจารณาจากรายงานการประเมินตนเอง และตามคำแนะนำของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๘) ให้ความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการประเมินคุณภาพนอก เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของครอบครัว

๔.๒ บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๔.๒.๑ ศึกษา วิเคราะห์ รายงานการประเมินตนเองของครอบครัว ตลอดจนให้คำปรึกษา ช่วยเหลือแนะนำ เพื่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของครอบครัวแต่ละแห่งอย่างต่อเนื่อง

๔.๒.๒ รวบรวม และสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของครอบครัว พร้อมกับประเด็นต่างๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบ ซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับครอบครัวนั้นๆ และจัดส่งไปยังสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก

๔.๒.๓ ติดตามผลการดำเนินงาน ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครอบครัว ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของครอบครัว

๔.๒.๔ ให้ความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการประเมินคุณภาพภายนอก

๔.๒.๕ อาจมอบหมายบุคคลที่ไม่ได้เป็นผู้ประเมินเข้าร่วมสังเกตการณ์และให้ข้อมูลเพิ่มเติมในกระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก

๔.๓ บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๔.๓.๑ ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เอกการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

๔.๓.๒ ศึกษา วิเคราะห์ สรุปผลรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self Assessment Report :SAR) และรวบรวมประเด็นที่ต้องการให้มีการประเมินผลและติดตามตรวจสอบซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับครอบครัว ไปยัง สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก

๔.๓.๓ ติดตามผลการดำเนินงาน ปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของครอบครัวตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

๔.๓.๔ ประสานความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการจัดบุคคลร่วมเป็นผู้ประเมินภายนอกกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

๔.๓.๕ อาจมอบหมายบุคคลที่ไม่ได้เป็นผู้ประเมินเข้าร่วมสังเกตการณ์และให้ข้อมูลเพิ่มเติมในกระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก

๔.๔ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ดำเนินการประเมินผลติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินและการติดตามตรวจสอบดังกล่าว พร้อมข้อเสนอแนะให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้นๆ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

๕. เอกสารหลักฐานทางการศึกษา

เอกสารหลักฐานทางการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๕.๑ เอกสารหลักฐานทางการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ได้แก่

๕.๑.๑ ระเบียบแสดงผลการเรียนรู้ (ปพ.๑/ฉ) เป็นเอกสารสำหรับบันทึกผลการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้แก่ ผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ ผลการเรียนรู้/ผลประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ผลการเรียนรู้/ผลประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์และผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องทำและออกเอกสารนี้ให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เมื่อจบการศึกษาแต่ละระดับหรือเมื่อผู้เรียนออกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในทุกกรณี ซึ่งต้องส่งชื่อจากองค์การค้ำของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.)

๕.๑.๒ ประกาศนียบัตร (ปพ.๒/ฉ) เป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาที่มอบให้แก่ผู้จบการศึกษาภาคบังคับและผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อรับรองศักดิ์และสิทธิ์ของผู้สำเร็จการศึกษาตามวุฒิแห่งประกาศนียบัตรนั้น ซึ่งต้องส่งชื่อจากองค์การค้ำของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.)

๕.๑.๓ แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.๓/ฉ) เป็นเอกสารสำหรับอนุมัติผลการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในแต่ละรุ่นการศึกษา โดยบันทึกรายชื่อและข้อมูลทางการศึกษาของผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา(ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖) ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓) และผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖) ใช้เป็นเอกสารสำหรับตัดสินและอนุมัติผลการเรียนให้ผู้เรียนเป็นผู้สำเร็จการศึกษา และใช้ในการตรวจสอบยืนยัน และรับรองความสำเร็จและวุฒิการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาแต่ละคนตลอดไป เป็นหลักที่ต้องเก็บไว้ที่เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งต้องส่งชื่อจากองค์การค้ำของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.)

๕.๒ เอกสารหลักฐานการศึกษาอื่นๆ ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดขึ้น เป็นเอกสารที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกพัฒนาการ ผลการเรียนรู้ และข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับผู้เรียน เช่น แบบบันทึกผลการเรียนประจำรายวิชา แบบรายงานประจำตัวผู้เรียน ระเบียบสะสม ใบรับรองผลการเรียน และเอกสารอื่นๆ ตามวัตถุประสงค์ของการนำเอกสารไปใช้

๖. การเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะหรือประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยหรือจากประสบการณ์การทำงาน หรือการดำเนินชีวิต มาเทียบโอนเพื่อเข้าศึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว และนับเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตรในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นฐาน ในการนี้จึงได้กำหนดแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ดังนี้

๖.๑ แนวทางการเทียบโอนผลการเรียน

ในการเทียบโอนผลการเรียน สามารถดำเนินการได้ทั้งในกรณีที่ยื่นจบการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง หรือเทียบโอนกลางคัน ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเทียบโอนผลการเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ ได้กำหนดแนวทางการเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

๖.๑.๑ การเทียบโอนผลการเรียนให้พิจารณาจากรูปแบบการจัดการศึกษา ลักษณะการจัดหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลาย โดยเทียบเคียงกับหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่รับเทียบโอน

๖.๑.๒ ช่วงเวลาในการเทียบโอนผลการเรียนดำเนินการได้ ๒ กรณี ดังนี้

กรณีที่ ๑ การเทียบโอนผลการเรียนที่เกิดขึ้นจากสภาพการณ์ต่างๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การละทิ้งการศึกษาและการขอกลับเข้าศึกษาต่อการศึกษาจากต่างประเทศ และขอเทียบโอนเข้าศึกษาต่อในประเทศ ให้ดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรกหรือตอนภาคเรียนแรกที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นนักเรียน เพื่อการวางแผนการเรียน ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ภาคเรียน ถ้ามีเหตุจำเป็นผู้ขอเทียบโอนไม่สามารถขอเทียบโอนได้ภายในช่วงเวลาที่กำหนด ให้อยู่ในดุลยพินิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กรณีที่ ๒ การเทียบโอนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ เช่น สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ สถาบันทางศาสนา สถาบันฝึกอบรมวิชาชีพ ศูนย์การเรียน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ฯลฯ ให้ดำเนินการโดยสถานศึกษาที่รับเทียบโอนกำหนดรายวิชา/หมวดวิชา จำนวนหน่วยกิต/หน่วยการเรียนรู้ ที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม รวมทั้งกรณีของผู้กำลังเรียนและประสงค์จะไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาก่อน

๖.๑.๓ การกำหนดอายุของผลการเรียนที่ขอเทียบโอน ให้อยู่ในดุลยพินิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับเทียบโอน โดยพิจารณานบนพื้นฐานของธรรมชาติวิชา ความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน

๖.๑.๔ การพิจารณาให้ผลการเรียนในรายวิชา/หมวดวิชาที่ได้จากการเทียบโอนผลการเรียนให้ผลการเรียนตามหลักฐานเดิมที่ปรากฏหรือให้ผลการเรียนใหม่ที่ได้จากการประเมินด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย

๖.๑.๕ การจบหลักสูตรของผู้ขอเทียบโอน การให้หน่วยกิต/หน่วยการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเกณฑ์การจบหลักสูตรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับเทียบโอนกำหนด

๖.๑.๖ การเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่หลักสูตรเดิมของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีระเบียบ/คำสั่งกำหนดไว้แล้ว

๖.๑.๗ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้จัดทำเอกสาร/หลักฐานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอนผลการเรียนโดยบันทึกผลการเทียบโอนไว้เป็นหลักฐาน และออกใบแจ้งผลการเทียบโอน ให้แก่ผู้ยื่นความประสงค์และจัดเก็บเอกสาร/หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเทียบโอน พร้อมทั้งจัดทำทะเบียน ผู้ขอเทียบผลการเรียนไว้เพื่อการอ้างอิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถบันทึกข้อมูลการเทียบโอน ไว้ในช่องหมายเหตุโดยไม่ต้องกรอกผลการเรียนเดิมในระเบียนแสดงผลการเรียน และแนบเอกสารแสดงผลการเรียนจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆที่นำมาขอเทียบโอนไว้ด้วยกัน

๖.๒ การเทียบโอนผลการเรียนรู้ กรณีผู้เรียนไม่มีเอกสารหลักฐานผลการเรียนรู้ที่ผ่านมา กรณีผู้เรียนไม่สามารถนำเอกสารหลักฐานผลการเรียนรู้ที่ผ่านมาแสดงเพื่อประกอบการขออนุญาตจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาจึงได้กำหนดแนวทางการเทียบโอนผลการเรียนรู้ ดังนี้

๑) เมื่อครอบครัวได้รับการอนุญาตให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ในระดับประถมศึกษา จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแล้ว และได้จัดการเรียนการสอนไประยะเวลาหนึ่ง ให้ผู้เรียนยื่นคำร้องขอเทียบโอนผลการเรียนสำหรับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมีบทบาทในการเทียบโอน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในรูปของคณะกรรมการ จำนวน ๓- ๕ คน อาจประกอบด้วยรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือศึกษานิเทศก์ หรือนักวิชาการศึกษา หรือบริหารสถานศึกษา หรือครูผู้สอน เป็นต้น

๒) แนวทางการเทียบโอนผลการเรียนให้พิจารณาจากเอกสารหลักฐานการศึกษาและ/หรือ ประเมินความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้ขอเทียบโอน หากไม่มีหลักฐานการศึกษาชั้นใดชั้นหนึ่งในระดับประถมศึกษาให้ทำการประเมินความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ ด้วยเครื่องมือและวิธีการ ที่หลากหลายโดยเน้นการประเมินตามสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ โดยเริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เป็นต้นไป ทีละชั้นเรียนโดยมีระยะเวลาห่างกันพอสมควรในการประเมินแต่ละชั้นเรียน

๓) ผู้ขอเทียบโอนจะต้องมีเวลาเรียนต่อเนื่องสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ที่ขอเทียบโอนผลการเรียนอย่างน้อย ๑ ภาคเรียน เพื่อการจบระดับประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ ๖)

สำหรับกรณีการเทียบโอนผลการเรียนรู้ กรณีผู้เรียนไม่มีเอกสารหลักฐานผลการเรียนรู้ที่ผ่านมาในระดับมัธยมศึกษา ดำเนินการเช่นเดียวกับการเทียบโอนผลการเรียนระดับประถมศึกษา

๖.๓ แนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบ เข้าสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนจากการศึกษาในระบบ สามารถเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดกับผู้ขอเทียบโอนเป็นสำคัญ จึงได้กำหนดแนวทางการเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

ระดับประถมศึกษา

แนวปฏิบัติ

๑. กรณีจบชั้นเรียน ให้เทียบโอนรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผ่านการตัดสินผลการเรียนจากการศึกษาในระบบ เพื่อจัดเข้าชั้นเรียนต่อเนื่องจากที่เรียนอยู่เดิม เช่น จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จัดเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

๒. กรณีอยู่ระหว่างชั้นปีที่เรียน ให้เทียบโอนรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมินจากการศึกษาในระบบแล้ว และจัดเข้าชั้นเรียนต่อเนื่องในชั้นที่เรียนอยู่เดิม

๓. รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้ขอเทียบโอนได้เรียนแล้วจากการจัดการศึกษาในระบบ แต่ยังไม่ได้รับการตัดสินผลการเรียน ให้พิจารณาความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ก่อนจัดให้เรียนตามแผนการจัดการศึกษาและเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวังของครอบครัว

๔. รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้ขอเทียบโอนได้เรียนและได้รับการตัดสินผลการเรียนแล้ว ให้พิจารณาความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด จึงเทียบโอนผลการเรียน หากไม่มีความสอดคล้องหรือมีความสอดคล้องเพียงเล็กน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับเทียบโอนสามารถเทียบโอนให้เป็นรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือกลุ่มประสบการณ์ตามแผนการจัดการศึกษาหรือเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวังของครอบครัว โดยบันทึกไว้ในช่องหมายเหตุของระเบียบแสดงผลการเรียน

ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับเทียบโอน สามารถประเมินความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ที่มีมาก่อนของผู้เรียนบางรายวิชาที่จำเป็นตามเกณฑ์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนด ก่อนเทียบโอนผลการเรียนได้

๕. การกำหนดช่วงเวลาในการเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่เป็นแนวทางการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษาที่รับเทียบโอน

เอกสารหลักฐานที่ใช้ในการเทียบโอน

ควรคำนึงถึงความครบถ้วน สมบูรณ์ น่าเชื่อถือ และโปร่งใสเพื่อเทียบโอน ซึ่งอาจประกอบด้วยเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้

๑. ระเบียบแสดงผลการเรียน ปพ.๑ (ถ้ามี)
๒. ใบแสดงผลการเรียนเป็นรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ถ้ามี)
๓. ตรวจสอบประวัติและเอกสารหลักฐานการศึกษา และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การบันทึกผลการเทียบโอนในใบแสดงผลการเรียน

การบันทึกผลการเทียบโอนในใบแสดงผลการเรียนในระดับประถมศึกษา ให้ดำเนินการโดยบันทึกรายวิชา/จำนวนหน่วยน้ำหนัก และผลการเรียนของการจัดการศึกษาในระบบ แล้วนำมากรอกในใบแสดงผลการเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับเทียบโอน และให้แนบใบแสดงผลการเรียนเดิมไว้กับใบแสดงผลการเรียนใหม่

ระดับมัธยมศึกษา

แนวปฏิบัติ

๑. กรณีจบชั้นเรียน ให้เทียบโอนรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ผ่านการตัดสินผลการเรียนจากการศึกษาในระบบ ทั้งนี้หลังการเทียบโอนให้ใช้ชื่อวิชาและรหัสวิชาตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และครอบครัวกำหนดร่วมกัน เพื่อจัดเข้าชั้นเรียนต่อเนื่องจากที่เรียนอยู่เดิม

๒. กรณีอยู่ระหว่างชั้นปีที่เรียน ให้เทียบโอนรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ผ่านการประเมิน และจัดเข้าชั้นเรียนต่อเนื่องในชั้นที่เรียนอยู่เดิม

๓. รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้ขอเทียบโอนได้เรียนและได้รับการตัดสินผลการเรียนแล้ว ให้พิจารณาความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด หรือเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่มุ่งหวัง จึงเทียบโอนผลการเรียน หากมีรายวิชาหรือจำนวนหน่วยกิตที่ไม่ความสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรชั้นปีของสถานศึกษาที่รับเทียบโอนสามารถเทียบโอนให้เป็นรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติมตามแผนการจัดการศึกษาของครอบครัว โดยบันทึกไว้ในช่องหมายเหตุของระเบียบแสดงผลการเรียน

ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับเทียบโอนอาจประเมินความรู้ความสามารถใหม่ บางรายวิชาที่จำเป็นตามเกณฑ์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับโอนกำหนด ก่อนเทียบโอนผลการเรียนได้

๔. รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดที่ผู้ขอเทียบโอนยังไม่ได้เรียน ให้จัดให้เรียนเพิ่มเติม โดยจัดให้เรียนในช่วงเวลาใดนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและครอบครัวกำหนดร่วมกัน

๕. การกำหนดช่วงเวลาในการเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่เป็นแนวทางการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับเทียบโอน

เอกสารหลักฐานที่ใช้ในการเทียบโอน

ควรคำนึงถึงความครบถ้วน สมบูรณ์ น่าเชื่อถือ และโปร่งใสเพื่อเทียบโอน ซึ่งอาจประกอบด้วย เอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้

๑. ระเบียบแสดงผลการเรียน ปพ.๑
๒. ใบแสดงผลการเรียนเป็นรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ถ้ามี)
๓. ตรวจสอบประวัติและเอกสารหลักฐานการศึกษา และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การเทียบโอนรายวิชา/ผลการเรียน

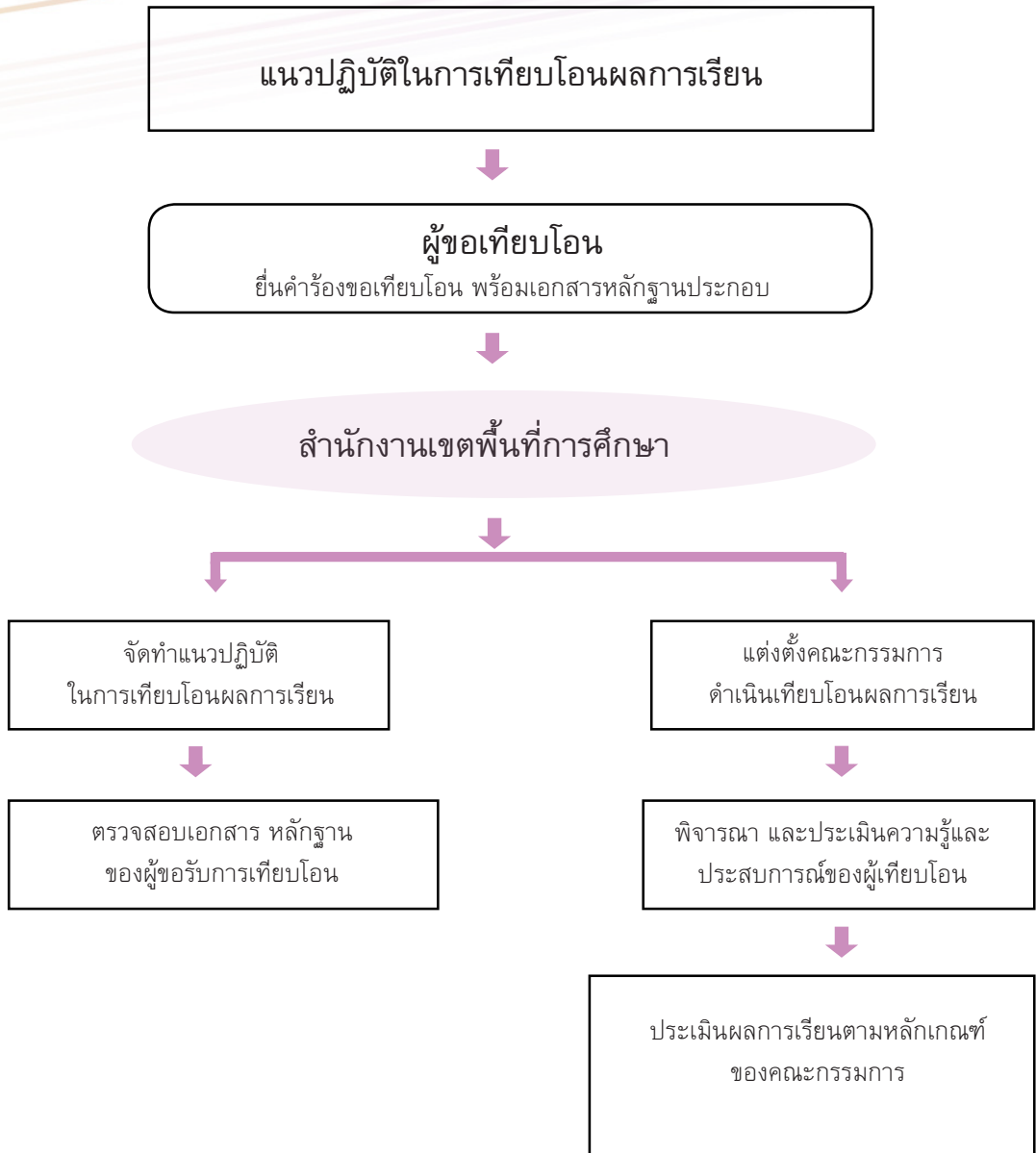
การเทียบโอนรายวิชา/ผลการเรียน ที่มีรายชื่อวิชา/รหัสวิชาหรือหน่วยกิตไม่ตรงกัน ดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้เป็นไปตามผลการเรียนของการจัดการศึกษาในระบบ
๒. รายวิชาพื้นฐาน ให้ปรับตามโครงสร้างของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับเทียบโอน
๓. รายวิชาเพิ่มเติม ให้ยึดตามโครงสร้างของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับเทียบโอน

การบันทึกผลการเทียบโอนในใบแสดงผลการเรียน

การบันทึกผลการเทียบโอนในใบแสดงผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษา ให้ดำเนินการโดย บันทึกรายวิชา/จำนวนหน่วยกิต และผลการเรียนของการจัดการศึกษาในระบบนำมากรอกในใบแสดงผลการเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับเทียบโอน และให้แนบใบแสดงผลการเรียนเดิมไว้กับใบแสดงผลการเรียนใหม่

แผนภูมิที่ 3 วิธีปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา

๗. สิทธิประโยชน์ทางการศึกษา

ผู้เรียนจากการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

๗.๑ เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด

๗.๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานใน ๕ รายการ ตามแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

- ๑) ค่าจัดการเรียนการสอน (เงินอุดหนุนรายหัว)
- ๒) ค่าหนังสือเรียน
- ๓) ค่าอุปกรณ์การเรียน
- ๔) ค่าเครื่องแบบนักเรียน
- ๕) ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ทั้งนี้ การจัดสรรให้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละปีงบประมาณ และผู้ปกครองสามารถดูจ่ายระหว่างอุปกรณ์การเรียนกับเครื่องแบบนักเรียนได้

๗.๑.๒ แนวทางการดำเนินงานการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานใน ๕ รายการดังกล่าว มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจำนวนบิดา/มารดา/ผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวที่ได้รับอนุญาตให้จัดการศึกษา ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อรับการสนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสิทธิที่พึงได้รับจากรัฐ ตามข้อ ๑

๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการตรวจสอบข้อมูล และพิจารณาจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ปีการศึกษาละสองครั้ง โดยสอดคล้องกับปีงบประมาณ ดังตารางการสนับสนุนงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

๓) กรณีที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้รับจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่ครบตามจำนวนของผู้เรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการเสนอขอของบประมาณรายการดังกล่าวเพิ่มเติม เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้ถูกต้องครบถ้วน ตามข้อมูลจำนวนผู้เรียนในปีงบประมาณนั้นๆ ต่อไป

๔) ให้ครอบครัว เปิดบัญชีกับธนาคารพาณิชย์ ประเภทออมทรัพย์ และแจ้งเลขที่บัญชีให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทราบ เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการโอนเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ต่อไป

๕) กรณีที่ครอบครัวที่ได้รับอนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว รับประทานไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ครอบครัว ทำหนังสือแจ้งต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ดำเนินการตามสิทธิอันพึงได้รับจากรัฐ

๗.๒ การสมัครเข้าฝึกวิชาทหารหรือเรียนรักษาดินแดน (รต.)

ผู้เรียนจากการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถขอรับสิทธิในการสมัครเข้าฝึกวิชาทหารหรือเรียนรักษาดินแดน (รต.) ตามหนังสือหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ที่ กห ๐๔๖๒/๓๓๘๙ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ทั้งนี้ต้องมีคุณลักษณะ คุณสมบัติ และเงื่อนไขตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหารที่กำหนดไว้ โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ผู้สมัครเข้าร่วมสังกัดสถานศึกษาที่หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนประกาศให้เปิดการฝึกวิชาทหารซึ่งเป็นไปตามระเบียบหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ว่าด้วยการเปิด-ปิดสถานศึกษาวิชาทหาร พ.ศ. ๒๕๕๕ และคู่มือมาตรฐานตรวจการปฏิบัติ โครงการศูนย์ฝึกนักศึกษาวิชาทหารแข่งขันสถานศึกษาร่วมใจ มุ่งไปสู่มาตรฐานเดียวกัน

๗.๓ การทดสอบทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET)

ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๗ ให้สถาบันมีวัตถุประสงค์เพื่อบริหารจัดการและดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยพัฒนา และให้บริการทางการประเมินผลทางการศึกษาและทดสอบทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติและระดับนานาชาติ

การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้ผู้เรียนจากการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว มีสิทธิเลือกเข้าทดสอบฯ ซึ่งเป็นไปตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ โดยกำหนดให้เป็นทางเลือกในการจัดให้ผู้เรียนได้รับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน และการใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยให้คำนึงถึงสิทธิ โอกาส และประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นสำคัญ

๘. การย้ายภูมิลำเนา

กรณีการขอย้ายภูมิลำเนาของครอบครัว ไปต่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และประสงค์จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวต่อเนื่อง ให้ดำเนินการ ดังนี้

๘.๑ ครอบครัว ทำหนังสือแจ้งขอย้ายภูมิลำเนาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่ตั้งเดิม

๘.๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่ตั้งเดิม ดำเนินการดังนี้

๘.๒.๑ เสนอคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เพื่อทราบ

๘.๒.๒ ทำหนังสือแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่ตั้งใหม่ พร้อมเอกสารหลักฐานการอนุญาตจัดการศึกษา แผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว รายงานผลการจัดการศึกษาของครอบครัว ประจำปี และเอกสารหลักฐานการเรียนที่ออกโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ตั้งเดิมเพื่อส่งต่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่ตั้งใหม่รับช่วงการดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ต่อไป

๘.๒.๓ จำหน่ายผู้เรียนออกจากทะเบียนผู้เรียน ตามแนวปฏิบัติในคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การใช้ทะเบียนผู้เรียนสำหรับการศึกษาโดยครอบครัว

๘.๓ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่ตั้งใหม่ ดำเนินการดังนี้

๘.๓.๑ กรณีแผนการจัดการศึกษาของครอบครัวที่ได้รับการอนุญาตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่ตั้งเดิม อยู่ระหว่างการจัดการเรียนการสอนตามแผน การจัดการศึกษาที่ขออนุญาตไว้ เช่น ขออนุญาตจัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๓) ปัจจุบันกำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ แต่มีความจำเป็นต้องย้ายภูมิลำเนา ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่ตั้งใหม่เสนอคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดรับทราบเพื่อให้ครอบครัวนั้นจัดการเรียนการสอนตามแผนที่ได้รับการอนุญาตไว้แล้ว

๘.๓.๒ กรณีแผนการจัดการศึกษาของครอบครัวที่ได้รับการอนุญาตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่ตั้งเดิมสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนของแผนการจัดการศึกษานั้น ๆ เช่น ขออนุญาตจัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ ๑ (ประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๓) ปัจจุบันจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และมีความจำเป็นต้องย้ายภูมิลำเนาเพื่อจัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ ๒ (ประถมศึกษาปีที่ ๔ – ๖) ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่ตั้งใหม่ดำเนินการขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวใหม่ เนื่องจากการขออนุญาตจัดการศึกษาในระดับชั้นปี หรือช่วงชั้นต่อไป จึงต้องขออนุญาตจัดการศึกษา โดยจัดทำแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับระดับการศึกษาที่จะขออนุญาตต่อไป และดำเนินการตามแนวทางการขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวที่กล่าวในส่วนที่ ๒ เรื่องการขออนุญาตจัดการศึกษา

๙. การเลิกจัดการศึกษา

๙.๑ การเลิกการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว มีได้ ๒ กรณี ต่อไปนี้

กรณีที่ ๑ ครอบครัวมีความประสงค์จะขอเลิกจัดการศึกษาโดยครอบครัว ให้ทำหนังสือยื่นต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดพิจารณาอนุญาต แล้วสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีคำสั่งอนุญาตให้เลิกจัดการศึกษาตามคำขอของครอบครัว หรือผู้จัดการศึกษา

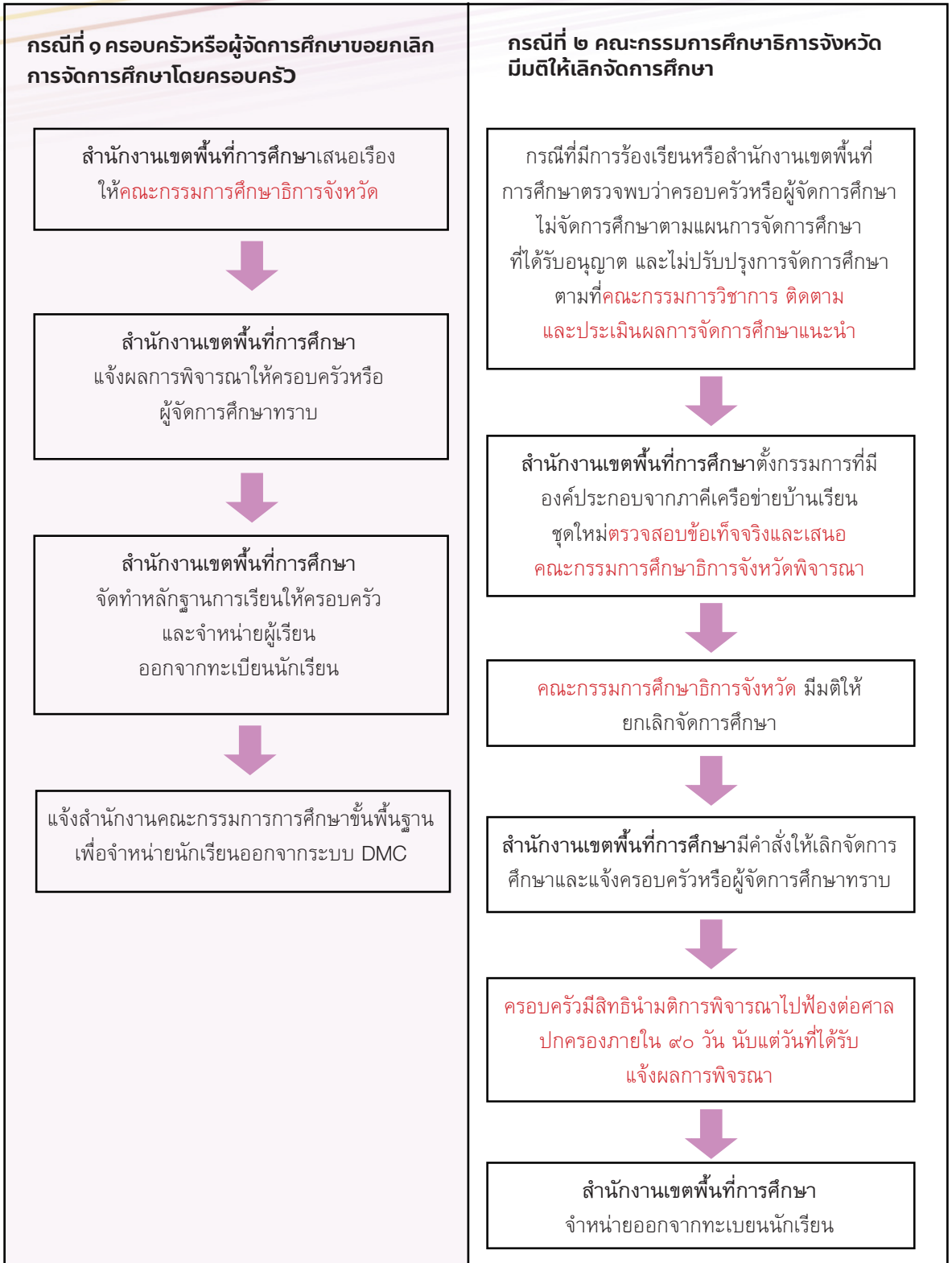
กรณีที่ ๒ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดมีมติให้เลิกจัดการศึกษาโดยครอบครัวในกรณี
ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเห็นว่า ครอบครัวหรือผู้จัดการศึกษา ที่ได้รับอนุญาตจัดการศึกษาไม่จัดการศึกษา
ตามแผนการจัดการศึกษาตามที่ได้รับอนุญาต และไม่ปรับปรุงการจัดการศึกษาตามที่ คณะกรรมการวิชาการ
แนะนำ

๙.๒ แนวปฏิบัติในการขอยกเลิกการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

๙.๒.๑ ครอบครัว ทำหนังสือขอยกเลิกการจัดการศึกษาถึงสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาที่ครอบครัวมีภูมิลำเนาอยู่ ให้สำนักงานเขตพื้นที่ออกคำสั่งให้เลิกจัดการศึกษาและจัดหาที่เรียนใหม่
เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยเร็วที่สุด ไม่ควรเกิน ๕ - ๑๐ วันทำการ นับตั้งแต่วันแจ้ง มีคำสั่งให้
เลิกจัดการศึกษา พร้อมทั้งออกเอกสารหลักฐานการศึกษาของผู้เรียน เพื่อส่งต่อไปกับครอบครัวต่อไป

๙.๒.๒ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดมีมติให้เลิกจัดการศึกษา ตามข้อ ๔ ในกรณี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเห็นว่าครอบครัวที่ได้รับอนุญาตจัดการศึกษาไม่จัดการศึกษาตามแผนการจัดการ
ศึกษาตามข้อ ๒ (๗) ให้สำนักงานแนะนำ ให้ครอบครัวนั้นปรับปรุงการจัดการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด
หากครอบครัวดังกล่าวไม่ดำเนินการตามคำแนะนำ ให้สำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเพื่อ
พิจารณาให้ครอบครัวนั้นเลิกจัดการศึกษา ครอบครัวมีสิทธิยื่นคำร้องไปฟ้องศาลปกครองภายใน ๙๐ วัน นับแต่
วันที่ได้รับการแจ้งผลการยกเลิก

แผนภูมิที่ ๕ แนวทางการเลิกการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

ภาคผนวก ก

แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง
กับการจัดการศึกษา
โดยรอบครัว
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวอย่าง

แบบยื่นความประสงค์ขอจัดทำแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว
ระดับ.....สพป./ สพม

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ยื่นความประสงค์ขอจัดทำแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวร่วมกับ สพป./สพม.

เรียนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา..... เขต.....

ด้วยข้าพเจ้า (นาย, นาง, นางสาว).....

เลขประจำตัวประชาชน.....อาชีพ.....

ที่อยู่ปรากฏตามทะเบียนบ้านเลขที่..... ถนน.....

ซอย.....ตำบล / แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....โทรศัพท์..... E-mail:.....

ถิ่นที่พักอาศัยเป็นประจำอยู่ในปัจจุบัน บ้านเลขที่..... ถนน.....

ซอย.....ตำบล / แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร..... E-mail:.....

มีความประสงค์ขอจัดทำแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวร่วมกับ สพป./สพม. ให้แก่

ด.ช., ด.ญ.....

เลขประจำตัวประชาชน.....เกี่ยวข้องกับ.....

ระดับก่อนประถมศึกษา/ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา..... เป็นต้นไป

โดยมีผู้จัดการศึกษาคือ

นาย, นาง, นางสาวเลขประจำตัวประชาชน.....

วุฒิการศึกษา.....สถาบัน.....ปี พ.ศ.....

อยู่บ้านเลขที่..... ถนน..... ซอย.....

ตำบล / แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

สถานที่จัดการศึกษา เลขที่..... ถนน..... ซอย.....

ตำบล / แขวง.....อำเภอ / เขต.....จังหวัด.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร..... E-mail:.....

พร้อมนี้ได้แนบเอกสารประกอบการพิจารณามาแล้ว ดังนี้

- ทะเบียนบ้านของครอบครัว และผู้เรียน
- บัตรประจำตัวประชาชนของครอบครัว และผู้เรียน
- สูติบัตรของผู้เรียน
- วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้เรียน
- ที่ตั้ง และแผนผังสถานที่จัดการศึกษา
- หลักฐานวุฒิการศึกษาของผู้จัดการศึกษา
- แผนการจัดการศึกษา
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต

ลงชื่อ.....ผู้ยื่นความประสงค์
(.....)

ตัวอย่าง
แบบยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาชั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

รูปถ่าย
นักเรียน

เขียนที่
วันที่ เดือน พ.ศ.

เรื่อง ขออนุญาตจัดการศึกษาชั้นพื้นฐานโดยครอบครัว
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....

ด้วยข้าพเจ้า (นาย, นาง, นางสาว)
เลขประจำตัวประชาชนอายุ.....ปี วุฒิการศึกษา.....
อาชีพ ที่อยู่ที่ปรากฏตามทะเบียนบ้าน
ถิ่นที่พำนักอาศัยเป็นประจำอยู่ในปัจจุบัน

มีความประสงค์ขออนุญาตจัดการศึกษาชั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ให้แก่

ด.ช., ด.ญ., นาย, นางสาว
เลขประจำตัวประชาชน เกี่ยวข้องเป็น
ในระดับการศึกษา ชั้น..... ตั้งแต่ปีการศึกษา เป็นต้นไป

ผู้จัดการศึกษาคือ

นาย, นาง, นางสาว เลขประจำตัวประชาชน
วุฒิการศึกษา สถาบัน
อยู่บ้านเลขที่ ถนน ซอย
ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด
สถานที่ซึ่งใช้จัดการศึกษา เลขที่ ถนน ซอย
ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด
พร้อมนี้ได้แนบเอกสารประกอบการพิจารณามาแล้ว ดังนี้

- 1. ทะเบียนบ้านของครอบครัว และผู้เรียน
- 2. ที่ตั้ง และแผนผังสถานที่จัดการศึกษา
- 3. หลักฐานวุฒิการศึกษาของผู้จัดการศึกษา
- 4. แผนการจัดการศึกษา
- 5. สูติบัตรของผู้เรียน
- 6. หลักฐานวุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้เรียน
- 7. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ ผู้ยื่นคำขออนุญาต
(.....)

ตัวอย่าง

แบบฟอร์มการจัดทำแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

1. ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว

ชื่อ-สกุล บิดาวุฒิการศึกษา.....

ประสบการณ์.....

อายุ..... อาชีพ.....

ที่อยู่.....

.....

ชื่อ-สกุล มารดา.....วุฒิการศึกษา.....

ประสบการณ์.....

อายุ..... อาชีพ.....

ที่อยู่.....

.....

2. ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน

2.1 ระบุข้อมูลของผู้เรียน

ชื่อ-สกุล ผู้เรียน

วัน เดือน ปีเกิด.....อายุ.....

ประวัติการศึกษา (กรณีเรียนในระบบโรงเรียนมาก่อน)

.....

.....

2.2 พัฒนาการของผู้เรียน (ระบุการพัฒนาการของผู้เรียน/ความสามารถพิเศษ/ความต้องการพิเศษ)

พัฒนาการตามวัย

พัฒนาการตามความสามารถพิเศษ

พัฒนาการตามความต้องการพิเศษ

.....

.....

3. ระดับการศึกษาที่จัด

.....

เหตุผลในการจัดการศึกษาของครอบครัว

.....

.....

.....

4. จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

.....
.....

5. รูปแบบการจัดการศึกษา (โปรดระบุ)

จัดการศึกษาแบบครอบครัวเดียว เนื่องจากไม่สามารถร่วมกิจกรรมกับกลุ่มบ้านเรียน หรือครอบครัวอื่น และมีความสนใจเฉพาะด้านแตกต่างกัน

จัดการศึกษาแบบมีข้อตกลงร่วมกับโรงเรียนหรือหน่วยงานอื่น โดยมีการเข้าไปใช้ทรัพยากรในโรงเรียนหรือเข้าไปทำกิจกรรมร่วมกัน เนื่องจากต้องการให้บุตรได้มีความรู้ประสบการณ์ที่สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบโรงเรียน

จัดการศึกษาแบบกลุ่มครอบครัวที่มีแนวคิดคล้ายๆ กัน เป็นการจำลองสังคมเล็กๆ เชื่อว่าการเชื่อมโยงกับกลุ่มเป็นการช่วยเสริมพัฒนาการของบุตรได้

อื่นๆ (ระบุ)

6. โครงสร้างเวลาเรียน

.....

7. การจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ /กลุ่มประสบการณ์

.....
.....

8. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

.....
.....

9. การจัดกระบวนการเรียนรู้

.....
.....

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

.....
.....

11. อื่นๆ (ครอบครัวสามารถเพิ่มเติมรายละเอียดที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้)

.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กลุ่มประสบการณ์	เป้าหมายคุณภาพ ผู้เรียนที่มุ่งหวัง ภาคเรียน /ชั้นปี / ช่วงชั้น	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	หลักฐานร่องรอย จากการเรียนรู้

ตัวอย่าง
แบบอนุญาตให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

ที่ ศธ ๐๔๐๐๘/

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาการอนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

เรียน นาย, นาง, นางสาว

ตามที่ ท่านได้ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวให้แก่ ด.ช., ด.ญ., นาย,
นางสาว.....ระดับการศึกษา.....

ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... นั้น
คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา.....พิจารณาแล้วมีมติ

- อนุญาตให้จัดการศึกษา
- ไม่อนุญาตให้จัดการศึกษา เนื่องจาก

.....
.....
.....
.....
.....

อนึ่ง หากไม่เห็นด้วยกับมติดังกล่าว ท่านมีสิทธิยื่นขอให้ทบทวนคำสั่งของคณะกรรมการ
ศึกษาธิการจังหวัด ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิของผู้ขอจัดการศึกษา ในการนำคดี
ไปฟ้องต่อศาลปกครองภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....

กลุ่ม.....

โทร.....

ตัวอย่าง

หนังสือรับรองที่อยู่ของนักเรียนที่ไม่มีทะเบียนบ้านในภูมิลำเนา

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว ตำแหน่ง

สถานที่ทำงานปัจจุบัน เลขที่.....ถนน.....ซอย.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....E-mail:.....

ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่.....ถนน.....ซอย.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....E-mail:.....

เกี่ยวข้องกับผู้อื่นความประสงค์ฯ เป็นของ นาย / นาง / น.ส.

และขอรับรองว่า ด.ช./ด.ญ.

อาศัยอยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....ซอย.....

ตำบล / แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....จริง

ลงชื่อผู้รับรอง.....
(.....)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

ลงชื่อ.....พยาน
(.....)

หมายเหตุ : แนวนับัตรประจำตัวประชาชนหรือทะเบียนบ้านของผู้รับรอง

ตัวอย่าง
คำขอมิบัตรประจำตัวผู้เรียน

คำขอมิบัตรประจำตัวผู้เรียนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

(เขียนที่).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว)

ผู้ขออนุญาตจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้แก่ (เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นางสาว).....

ที่อยู่ บ้านเลขที่..... ตรอก/ซอย

ถนน..... ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....

มีความประสงค์ขอมิบัตรประจำตัวผู้เรียนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้แก่ (เด็กชาย/เด็กหญิง นาย/นางสาว)..... ระดับชั้น.....

เกิดวันที่..... เดือน..... พ.ศ. อายุ..... ปี

ที่อยู่ บ้านเลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต จังหวัด รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

หมายเหตุ

ให้แนบรูปถ่ายผู้เรียน (ใส่เสื้อเชิ้ตสีขาวแขนสั้น) ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 2 รูป เพื่อประกอบการจัดทำเอกสารดังกล่าว

ตัวอย่าง

แบบคำร้องขอรับการประเมินความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ เพื่อเป็นผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง การประเมินความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์เพื่อเป็นผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....เขต.....
ด้วยข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

เลขประจำตัวประชาชน.....อาชีพ.....

เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

มีความประสงค์ขอรับการประเมินความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์เพื่อเป็นผู้จัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ให้แก่ ด.ช./ด.ญ./นาย/นาง/นางสาว.....

เลขประจำตัวประชาชน.....เกี่ยวข้องเป็น.....

ระดับชั้น.....ตั้งแต่ปีการศึกษา.....เป็นต้นไป

โดยมีเอกสาร/หลักฐาน/ข้อมูล ประกอบการพิจารณา ดังนี้

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- สำเนาทะเบียนบ้าน
- สำเนาวุฒิการศึกษา
- ใบประกาศปราชญ์ชาวบ้าน หรือครูภูมิปัญญา
- ใบมอบอำนาจ
- อื่น ๆ (ระบุ).....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ.....ผู้ยื่นคำร้อง
(.....)

ตัวอย่าง

แบบรายงานผลการประเมินความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ เพื่อเป็นผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

ผลการประเมินความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ เป็นส่วนหนึ่งของผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว
ชื่อนามสกุล.....
ตามคำร้องลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ดังนี้

รายงานการประเมินและข้อคิดเห็นของ คณะกรรมการ	หลักฐาน/หลักฐานประกอบการประเมิน	ผลการประเมิน	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑. ความรู้ความสามารถ ๑..... ๒..... ๓..... ๔..... ๕..... ฯลฯ			
๒. ประสบการณ์ในการจัดการศึกษา ๑..... ๒..... ๓..... ๔..... ฯลฯ			

ลงชื่อ ประธานคณะกรรมการ
(.....)

ลงชื่อ..... กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ..... กรรมการ
(.....)

ลงชื่อ..... กรรมการ
(.....)

การอนุมัติผลการประเมิน อนุมัติ ไม่อนุมัติ

ลงชื่อ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
(.....)

วันที่เดือนพ.ศ.....

ตัวอย่าง

คำร้องขอเทียบโอนผลการเรียนเข้าสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

เลขที่

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอเทียบโอนผลการเรียนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....

ด้วยข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

วัน/เดือน/ปีที่เกิด.....เลขประจำตัวประชาชน.....

มีความประสงค์ขอให้เทียบโอนผลการเรียนจาก การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ

การศึกษาตามอัธยาศัย ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอาชีพ เพื่อเข้าศึกษาการจัดการศึกษา

ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ในระดับการศึกษา/ชั้น.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

๑. โดยมีเอกสาร/หลักฐาน/ผลงาน ประกอบการพิจารณา ดังนี้

(ให้ทำเครื่องหมาย ในช่อง เพื่อระบุเอกสารประกอบการพิจารณา)

ระเบียบแสดงผลการเรียน ชั้น.....

หนังสือรับรองประสบการณ์การทำงาน (โปรดระบุ).....

วุฒิบัตร/เกียรติบัตร (โปรดระบุ).....

หลักฐานการเข้าร่วมกิจกรรม (โปรดระบุ).....

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

๒. มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ทางด้าน (โปรดระบุ).....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ลงชื่อ) ผู้ขอเทียบโอน

(.....)

(สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา)

ได้ตรวจสอบเอกสาร/หลักฐานแล้ว เห็นว่า

สามารถรับแบบยื่นความจำนงขอเทียบโอนผลการเรียนได้

สามารถรับแบบยื่นความจำนงขอเทียบโอนผลการเรียนได้ แต่ขาดหลักฐาน

ไม่สามารถรับแบบยื่นความจำนงขอเทียบโอนผลการเรียนได้ เนื่องจาก

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

ตัวอย่าง

หนังสือรับรอง

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อรับรองว่า (นาย/นาง/นางสาว).....
วัน/เดือน/ปีที่เกิด.....เลขประจำตัวประชาชน.....
ได้รับการฝึกอาชีพ/ประสบการณ์ด้าน.....ณ
บริษัท/หน่วยงาน.....
ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ ดังนี้

- การศึกษาตามอัธยาศัย ตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....
- การฝึกอาชีพ ตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....
- ประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่วันที่.....ถึงวันที่.....

ให้ไว้ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ ประทับตราของหน่วยงาน

แบบเสนอขออนุมัติผลการเทียบโอนผลการเรียนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขออนุมัติผลการเทียบโอนผลการเรียน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....

ตามที่คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ได้ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของ..... เกิดวันที่.....

เลขประจำตัวประชาชน..... ซึ่งขอเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษา

ในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ ประสบการณ์การทำงาน

เพื่อเข้าศึกษาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว ในระดับการศึกษา/ชั้น.....

ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา..... ผลการเทียบโอนผลการเรียนปรากฏ ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ ที่ขอรับเทียบโอนผลการเรียน	กลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ ที่ได้รับเทียบโอนผลการเรียน	หมายเหตุ
๑.		
๒.		
๓.		
๔.		
๕.		

กลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ที่ห้องเรียนเพิ่มเติม.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุมัติผลการเทียบโอนผลการเรียน

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

การพิจารณาผลการเทียบโอน

อนุมัติ

ไม่อนุมัติ เนื่องจาก.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา.....

ตัวอย่าง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ใบแจ้งผลการเทียบโอนผลการเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา.....

ขอรับรองว่า.....วัน/เดือน/ปีที่เกิด.....

เลขประจำตัวประชาชน.....ระดับการศึกษาเดิม.....

จาก.....จังหวัด.....

ได้ยื่นคำร้องขอเทียบโอนผลการเรียนโดยนำ

๑. โดยมีเอกสาร/หลักฐาน/ผลงาน ประกอบการพิจารณา ดังนี้

(ให้ทำเครื่องหมาย ในช่อง เพื่อระบุเอกสารประกอบการพิจารณา)

ระเบียบแสดงผลการเรียน ชั้น.....

หนังสือรับรองประสบการณ์การทำงาน (โปรดระบุ).....

วุฒิบัตร/เกียรตินิยม (โปรดระบุ).....

หลักฐานการเข้าร่วมกิจกรรม (โปรดระบุ).....

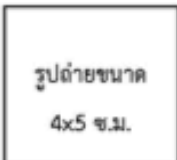
อื่นๆ (โปรดระบุ).....

๒. มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ทางด้าน (โปรดระบุ).....

เพื่อเข้าศึกษาต่อชั้น.....ในภาคเรียน.....ปีการศึกษา.....ได้รับการเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ ที่ขอรับเทียบโอนผลการเรียน	กลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ ที่ได้รับเทียบโอนผลการเรียน	หมายเหตุ
๑.		
๒.		
๓.		
๔.		
๕.		

กลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ที่ต้องเรียนเพิ่มเติม.....

ให้ไว้ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
(.....)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....

...../...../.....

เจ้าพนักงานทะเบียน

ภาคผนวก ๒

แนวทางการเทียบโอน
ผลการเรียนจากการศึกษา
รูปแบบต่าง ๆ
เข้าสู่การจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

ตัวอย่าง

เลขที่...../.....

แบบยื่นความจำนงขอเทียบโอนผลการเรียน/ความรู้และประสบการณ์เข้าสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดย
ครอบครัว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอเทียบโอนผลการเรียน / ความรู้และประสบการณ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต

ด้วยข้าพเจ้า (ด.ช., ด.ญ., นาย, นางสาว).....

เกิดวันที่.....เลขประจำตัวประชาชน.....มีความประสงค์ขอเทียบโอน
ผลการเรียน / ความรู้และประสบการณ์จาก การศึกษาในระบบ(ชั้น.....) การศึกษา
นอกระบบ การศึกษาคตามอัธยาศัย ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอาชีพ เพื่อให้กลุ่มสาระการเรียนรู้/
กลุ่มประสบการณ์ ของแผนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (บ้านเรียน.....)
ระดับการศึกษา/ชั้น.....จำนวน.....กลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ ดังนี้

ลำดับที่	กลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่ม ประสบการณ์	หน่วยกิต	หลักฐาน/ข้อมูลประกอบการพิจารณาเทียบโอน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ลงชื่อ).....ผู้ขอเทียบโอน
(.....)

หมายเหตุ หลักฐาน/ข้อมูลประกอบการพิจารณาเทียบโอน ที่ต้องนำมาได้แก่

๑. ระเบียบแสดงผลการเรียน ๒. เอกสารรายงานผล ๓. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
รายบุคคล ๔. ระเบียบสะสม ๕. ใบรับรองเวลาเรียน ๖. ผลการเรียนระหว่างภาค

สำหรับเอกสารอื่น ๆ ถ้ามีให้นำมาใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อประโยชน์ต่อการเทียบโอน
เช่น แฟ้มสะสมงาน หนังสือรับรองความรู้ ทักษะ ประสบการณ์การทำงาน โครงการฝึกอาชีพ โครงการฝึกงาน
อื่นๆ เป็นต้น

ตัวอย่าง
แบบหนังสือรับรองการฝึกอาชีพ/ประสบการณ์จากหน่วยงานต่าง ๆ

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อรับรองว่า.....
วัน/เดือน/ปีที่เกิด.....เลขประจำตัวประชาชน.....
ได้รับการฝึกอาชีพ/ประสบการณ์ด้าน.....ณ บริษัท/หน่วยงาน.....
ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ ดังนี้

☐ การศึกษาตามอัธยาศัย	ตั้งแต่วันที่.....	ถึงวันที่.....
☐ การฝึกอาชีพ	ตั้งแต่วันที่.....	ถึงวันที่.....
☐ ประสบการณ์การทำงาน	ตั้งแต่วันที่.....	ถึงวันที่.....

ให้ไว้ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

(ลงชื่อ).....
(.....)
ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ ประทับตราของหน่วยงาน (ถ้ามี)

แบบขออนุมัติผลการเทียบโอนผลการเรียน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขออนุมัติผลการเทียบโอนผลการเรียน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต.....

ตามที่ คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ได้ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ของ.....เกิดวันที่..... เลขประจำตัวประชาชน..... ซึ่งขอเทียบโอนผลการเรียนจาก การศึกษาในระบบ(ชั้น.....) การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอาชีพ เพื่อเข้าศึกษาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (บ้านเรียน.....) ระดับการศึกษา/ชั้น..... จำนวน.....กลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ มีผลการเทียบโอนผลการเรียนปรากฏ ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ ประสบการณ์ ที่ขอรับเทียบโอนผลการเรียน	กลุ่ม	กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กลุ่มประสบการณ์ ที่ได้รับเทียบโอนผลการเรียน	ผลการเทียบโอน		วิธีการ
			ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๑.					
๒.					
๓.					
๔.					
๕.					
๖.					
๗.					
๘.					
๙.					

สรุปการตัดสินผลการเทียบโอน

- ได้.....กลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์
 ไม่ได้.....กลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ที่ต้องเรียนเพิ่มเติม เนื่องจาก.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุมัติผลการเทียบโอนผลการเรียน

ลงชื่อ.....ประธานกรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

ลงชื่อ.....กรรมการ

(.....)

- อนุมัติ
 ไม่อนุมัติ เนื่องจาก.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หรือ

ตราเขตพื้นที่
การศึกษา

ใบแจ้งผลการเทียบโอนผลการเรียน/ความรู้และประสบการณ์เข้าสู่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดย ครอบครัว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต.....ขอรับรองว่า.....

วัน/เดือน/ปีเกิด.....เลขประจำตัวประชาชน.....

ระดับการศึกษาเดิม.....จาก.....จังหวัด.....

ได้อื่นความจำนงขอเทียบโอนผลการเรียน/ความรู้และประสบการณ์ โดยนำหลักฐาน/ข้อมูลประกอบการพิจารณาจาก การศึกษาในระบบ(ชั้น.....) การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย ประสบการณ์การทำงาน การฝึกอาชีพ เพื่อเข้าศึกษาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (บ้านเรียน.....) ระดับการศึกษาชั้น..... จำนวน.....กลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ ได้รับการเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กลุ่มประสบการณ์ ที่ขอรับเทียบโอนผลการเรียน	กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กลุ่มประสบการณ์ ที่ได้รับเทียบโอนผลการเรียน	ผลการเทียบโอน		วิธีการ
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๑.				
๒.				
๓.				
๔.				
๕.				
๖.				
๗.				

สรุปการตัดสินผลการเทียบโอน

- ได้.....กลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์
- ไม่ได้.....กลุ่มสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ที่ต้องเรียนเพิ่มเติม เนื่องจาก

.....
.....

รูปถ่าย
ขนาด
4×5 ซม.

ให้ไว้ ณ วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

(.....)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต....

...../...../.....

เจ้าพนักงานทะเบียน

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างการจัดตาราง การเรียนรู้

ตัวอย่างการจัดการตารางการเรียนรู้

คนเราทุกคน อาจเกิดมาด้วยความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็น เพศ ฐานะ ลักษณะหน้าตา สูง-ต่ำ คำ-ขาว ความคิด ความชอบ ความถนัด และอื่นๆก็ตาม แต่สิ่งทีทุกคนมีเหมือนกันคือ เวลาในวันหนึ่งๆของการดำรงชีวิต คนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตส่วนใหญ่มักผ่านชีวิตมาบนวันเวลาที่มีความหมาย หลายคนถือกำเนิดและเติบโตมาจากครอบครัวที่ยากจน ดำเนินชีวิตมาด้วยภาระงานที่หนักและยากลำบาก มีเวลาพักผ่อนหย่อนใจหรือให้กับความบันเทิงริเริ่มมีน้อย แต่เขาสามารถประสบความสำเร็จอย่างงดงามได้ในที่สุด ก็ด้วยเหตุว่าภาระงานอันเป็นกิจกรรมชีวิตในแต่ละช่วงเวลาของชีวิตเขานั้น เป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่า ซึ่งท่านเหล่านี้ต่างมองเห็นว่า คุณค่าดังกล่าวนี้คือคุณค่าเชิงการเรียนรู้ แม้จะผิดพลาด ก็รู้ที่จะแก้ไข ปรับตัวใหม่ ทำให้เขาใช้ประโยชน์และต่อยอดยกระดับคุณภาพชีวิตของตนบนเป้าหมายชีวิตของเขาอย่างมีความหมายได้ ท่านเหล่านี้จึงตระหนักถึงคุณค่าของเวลา และถือว่าเวลาเป็นองค์ประกอบสำคัญของความมีระเบียบวินัยในตนเองและหมู่คณะ อันนำไปสู่ความสำเร็จผลตามเป้าหมายใดๆที่ตั้งใจไว้ ได้

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว ของแต่ละครอบครัว ก็เช่นเดียวกัน ที่อาจมีความแตกต่างกัน ทั้งหลักคิด ปรัชญา จุดมุ่งหมาย และอื่นๆ แต่สิ่งทีทุกครอบครัวต่างก็มี เวลาในวันหนึ่งๆของการดำเนินชีวิตครอบครัวเหมือนกัน หากครอบครัวผู้จัดการศึกษา ตระหนักว่า การศึกษา คือกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต และตระหนักในความหมายและคุณค่าของเวลา ต่อความสุขความสำเร็จในชีวิตแล้ว ก็จะสามารถดำเนินการจัดการศึกษาไปสู่ความสำเร็จผลตามเป้าหมายได้ ซึ่งจะดีได้ในระดับใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบรายละเอียดอื่นๆ อีกบางประการ แต่ในที่นี้เพียงประสงค์ให้ตระหนักในองค์ประกอบหลักเบื้องต้น ได้แก่ การใช้เวลาอย่างมีคุณค่าและมีความหมายต่อเป้าหมายการจัดการศึกษาของแต่ละครอบครัวที่ได้จัดวางไว้แล้ว

แม้การจัดการศึกษาโดยครอบครัว จะเป็นการจัดการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ที่เข้าใจกันทั่วไปว่าเป็นการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยก็ตาม แต่คำว่า ตามอัธยาศัย นั้นก็ควรมีจุดมุ่งหมายและเป้าหมายในการจัดการศึกษากำกับอยู่ด้วย มิใช่ใช้เวลาใดใครเรียนก็เรียน เวลาใดไม่ใครเรียนก็ไม่เรียน ซึ่งหากเวลาที่ไม่ใครที่จะเรียนเป็นส่วนที่นอกเหนือการประมวลเป็นผลของการเรียนรู้ด้วย และหากมีในสัดส่วนเวลาที่มากกว่าร้อยละ ๖๐ ๘๐ หรือ ๙๐ แล้ว จะเป็นเช่นไร ดังนั้น พึงทำความเข้าใจให้ได้ว่า จากที่การศึกษาคือกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละช่วงเวลาในการดำเนินชีวิต ที่ไม่รู้สึกรู้ว่ามีความเคร่งครัดเชิงบังคับกะเกณฑ์มาจากจนเกินไป จึงควรหรือสามารถออกแบบให้ใกล้เคียงกับหรือเป็นแบบตามอัธยาศัยให้มากที่สุดได้ โดยมีวิธีสร้างแรงจูงใจให้มีความท้าทาย ความอยากรู้ นำไปสู่ความอยากเรียนอยากค้นหา เพื่อที่จะรู้ในสิ่งนั้นขึ้นมา อัธยาศัยในการเรียนรู้เรื่องนั้นๆก็จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ก็จะดำเนินต่อไปอย่างมีชีวิตชีวา เต็มอกเต็มใจในเวลาที่ครอบครัวผู้จัดต้องการได้ อันเป็นไปตามเป้าหมายและจุดมุ่งหมายที่ครอบครัวได้จัดวางไว้ และหากสามารถทำให้เป็นกำหนดที่มีความสม่ำเสมอ ท่านเองว่าเป็นระบบระเบียบของการใช้เวลาอย่างมีคุณค่าและความหมาย ต่อเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของชีวิตและการศึกษาแล้ว ย่อมเป็นการดี อันจะเป็นหลักประกันในคุณภาพและความสำเร็จของการจัดการศึกษาได้มากขึ้น

ดังนั้น จึงขอเสนอกรอบแนวทางการจัดการตารางการเรียนรู้แบบกว้างๆ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ครอบครัวผู้จัดการศึกษาได้พิจารณาเป็นแนวทาง และปรับใช้ตามความเหมาะสมกับผู้เรียน และสถานการณ์ในแต่ละช่วงวันและเวลาที่อาจมีเหตุการณ์สำคัญแทรกซ้อนขึ้นมา หรือเปลี่ยนแปลงบางอย่างไป ซึ่งจะพบว่า ปัจจุบันเป็นไปได้มากกว่า จะมีความพลิกผัน เปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้เสมอ

การจัดตารางการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละครอบครัวสามารถจัดทำให้เหมาะสม สอดคล้องกับ
บริบทของครอบครัวและผู้เรียน ดังมีตัวอย่างการจัดตารางการเรียนรู้ ๒ ตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่าง ที่ ๑ การจัดตารางการเรียนรู้

วัน	เวลา	ภาคเช้า	ภาคบ่าย	ภาคค่ำ	หมายเหตุ
จันทร์		ศึกษาค้นคว้า	ปฏิบัติการ	สรุป-บันทึกการเรียนรู้	(ควรปรับเปลี่ยนให้ยืดหยุ่น ตามสถานการณ์และตาม ความเหมาะสมกับผู้เรียน)
อังคาร		แลกเปลี่ยนเรียนรู้	ปฏิบัติการ	สรุป-บันทึกการเรียนรู้	
พุธ		ศึกษาค้นคว้า	ปฏิบัติการ	สรุป-บันทึกการเรียนรู้	
พฤหัสบดี		แลกเปลี่ยนเรียนรู้	ปฏิบัติการ	สรุป-บันทึกการเรียนรู้	
ศุกร์		ศึกษาค้นคว้า	ปฏิบัติการ	สรุป-บันทึกการเรียนรู้	
เสาร์		เรียนรู้โลกกว้าง		สรุป-บันทึกการเรียนรู้	
อาทิตย์		เรียนรู้โลกกว้าง		สรุป-บันทึกการเรียนรู้	

หมายเหตุ รายละเอียดสาระและกิจกรรม กำหนดตามสัดส่วนน้ำหนัก (96) อย่างยืดหยุ่นตามธรรมชาติ
ของผู้เรียนตามกรอบสาระการเรียนรู้/กลุ่มประสบการณ์ที่จัดไว้ในแต่ละระดับชั้นของแผนการจัดการศึกษา
ของครอบครัว

ตัวอย่าง ที่ ๒ การจัดตารางการเรียนรู้

วัน	เวลา	ภาคเช้า	ภาคบ่าย	ภาคค่ำ	หมายเหตุ
จันทร์		ศึกษาค้นคว้า	ปฏิบัติการ	สรุป-บันทึกการเรียนรู้	(ควรปรับเปลี่ยนให้ยืดหยุ่น ตามสถานการณ์และตาม ความเหมาะสมกับผู้เรียน)
อังคาร		แลกเปลี่ยนเรียนรู้	ปฏิบัติการ	สรุป-บันทึกการเรียนรู้	
พุธ		ศึกษาค้นคว้า		สรุป-บันทึกการเรียนรู้	
พฤหัสบดี		แลกเปลี่ยนเรียนรู้	ปฏิบัติการ	สรุป-บันทึกการเรียนรู้	
ศุกร์		ศึกษาค้นคว้า		สรุป-บันทึกการเรียนรู้	
เสาร์		เรียนรู้โลกกว้าง		สรุป-บันทึกการเรียนรู้	
อาทิตย์		เรียนรู้โลกกว้าง		สรุป-บันทึกการเรียนรู้	

ภาคผนวก
ง

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ
แห่งชาติ ที่ 19/2560
เรื่อง การปฏิรูปการศึกษา
ในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ ๑๙/๒๕๖๐

เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ

จากข้อเท็จจริงที่ได้ปรากฏให้เห็นถึงสภาพปัญหาในการจัดการการศึกษาของประเทศใน ส่วนภูมิภาคทั้งในด้านโครงสร้างขององค์กร ด้านระบบบริหารจัดการ และด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์และกำลังคน ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ และเป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนและการพัฒนาทางการศึกษา ของประเทศให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมนานาประเทศ แม้ที่ผ่านมาคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาด้วยการกำหนดมาตรการและกลไกขึ้นโดยมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติมาแล้วหลายฉบับ แต่โดยเหตุที่สภาพปัญหาการจัดการการศึกษาของประเทศ ในส่วนภูมิภาคมีความซับซ้อนและสั่งสมมาเป็นเวลานาน จึงเป็นเหตุให้ต้องมีการกำหนดมาตรการและ กลไกเพิ่มเติมเพื่อให้ปัญหาโดยส่วนใหญ่ได้รับการแก้ไขโดยเร็ว เพื่อประโยชน์ในการเตรียมการและ รองรับการปฏิรูปการศึกษาอันเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในการปฏิรูปประเทศตามที่รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ได้รับความเห็นชอบจากประชามติได้บัญญัติไว้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐/๒๕๕๕ เรื่อง การขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

(๒) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๑/๒๕๕๕ เรื่อง การบริหารราชการ ของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

(๓) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๘/๒๕๕๕ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่ง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐/๒๕๕๕ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

(๔) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๖๐ เรื่อง การแก้ไขปัญหา การบริหารงานบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะข้อ ๘

ข้อ ๒ ให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการ

(๓) เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกรรมการ

(๔) เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นกรรมการ

(๕) เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นกรรมการ

(๖) เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นกรรมการ

(๗) ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

(๘) ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

(๙) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๓ ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ ๒ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดทิศทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด

(๒) โอนกิจการ ทรัพย์สิน หนี้ และเงินงบประมาณของส่วนราชการใดในกระทรวงศึกษาธิการไปเป็นของส่วนราชการอื่นในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการตามบัญชีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด รวมทั้งพิจารณาการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด

(๓) วางแผนงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด

(๔) เกลี่ยอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เงินงบประมาณและทรัพย์สินของส่วนราชการต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการได้ทั้งกระทรวงโดยไม่ต้องไม่เพิ่มอัตรากำลังคนและงบประมาณ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปการศึกษาและการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

การเกลี่ยอัตรากำลังตามวรรคหนึ่ง ให้ตัดโอนอัตรากำลังและเงินงบประมาณแผ่นดินประจำอัตรารวมตลอดทั้งบุคลากรที่จ่ายในลักษณะเงินเดือน ค่าจ้างประจำ และเงินอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งตั้งไว้สำหรับตำแหน่งที่เกลี่ยนั้นมาเป็นของส่วนราชการที่รับโอน และการโอนหรือการนำรายจ่ายที่กำหนดไว้สำหรับส่วนราชการใดในกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมไปใช้สำหรับส่วนราชการที่รับโอน นอกเหนือจากกรณีตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ให้กระทำได้

(๕) แต่งตั้ง โอน หรือย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด ทั้งนี้ ตามประเภทหรือระดับตำแหน่งที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีบทบัญญัติใดกำหนดให้องค์กรอื่นใดมีอำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง มิให้นำบทบัญญัตินั้นมาใช้บังคับแก่องค์กรซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังกล่าว

(๖) สั่งให้ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการในระดับภูมิภาคหรือจังหวัด หยุดการปฏิบัติหน้าที่หรือให้พ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้ปฏิบัติงานผู้ใดถูกสั่งให้หยุดการปฏิบัติหน้าที่หรือถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ใ้งดการจ่ายค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์ใด ๆ ในตำแหน่งในระหว่างที่ถูกสั่งให้หยุดการปฏิบัติหน้าที่หรือถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง

(๗) แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดตามข้อ ๙

(๘) แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น

(๙) เชิญข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาสอบถามข้อเท็จจริง รวมทั้งเรียกเอกสารจากหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา

ข้อ ๔ ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ ๒ รวมทั้งคณะกรรมการและคณะทำงานตามข้อ ๓ (๘)

การเบิกจ่ายเบี้ยประชุมของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ ส่วนการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอื่นที่จำเป็น ให้เบิกจ่ายได้ตามระเบียบของทางราชการ ทั้งนี้ ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ ๕ ให้มีสำนักงานศึกษาธิการภาค จำนวนสิบแปดภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ตามบัญชีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด เพื่อปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาคและจังหวัดโดยการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้น ๆ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดยุทธศาสตร์และบทบาทการพัฒนาภาคต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ทิศทางการดำเนินงานตามข้อ ๓ (๑) นโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด รวมทั้งการพัฒนาอื่น ๆ ในพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบตามศักยภาพและโอกาสของบุคคลและชุมชนในแต่ละพื้นที่

(๒) สนับสนุนการพัฒนาจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา

(๓) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ

(๔) สนับสนุนการตรวจราชการ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ

(๕) ประสานการบริหารงานระหว่างราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้เกิดการพัฒนาอย่างบูรณาการในระดับพื้นที่ของหลายจังหวัด โดยยึดการมีส่วนร่วมและประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๖ ให้มีศึกษาธิการภาคเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้างในสำนักงานศึกษาธิการภาค มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการภาค และให้มีรองศึกษาธิการภาคจำนวนหนึ่งคน เพื่อช่วยเหลืองานศึกษาธิการภาค ทั้งนี้ ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งรองศึกษาธิการภาคต้องเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับสูง หรือศึกษาธิการจังหวัด อยู่ก่อนวันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับ

ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุศึกษาธิการภาค และสั่งบรรจุและแต่งตั้งรองศึกษาธิการภาค จากข้าราชการในกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อ ๗ ในแต่ละจังหวัด ให้มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “กศจ.” ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) ศึกษาธิการภาคในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และผู้แทนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกรรมการ

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินหกคน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ ๒ โดยอย่างน้อยต้องมีผู้แทนองค์กรภาคเอกชน ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และผู้แทนภาคประชาชน ด้านละหนึ่งคน

(๕) ศึกษาธิการจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๖) รองศึกษาธิการจังหวัด เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

กศจ. อาจแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการด้วยก็ได้

ข้อ ๘ ให้ กศจ. มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

(๑) อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

(๒) กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

(๓) พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษา

(๔) พิจารณาและให้ความเห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

(๕) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ ๒

(๖) กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

(๗) วางแผนการจัดการศึกษาและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา

(๘) เสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ ๒ เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ตามข้อ ๙

(๙) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานตามความจำเป็นเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของ กศจ. ซึ่งอย่างน้อยต้องมีคณะกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ และคณะกรรมการเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา โดยให้น้องค์ประกอบของ อศจ. มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการเสนอและการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงวงเงินงบประมาณที่ได้รับ ความคุ้มค่า ความประหยัด ความรวดเร็วและไม่เป็นการเพิ่มขึ้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่จำเป็น

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ ๒ มอบหมาย

ข้อ ๙ ให้ กศจ. เสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ ๒ เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “อศจ.” เพื่อช่วยเหลือหรือกลั่นกรองงานให้แก่ กศจ. เกี่ยวกับการบรรจุ การแต่งตั้ง การโยกย้าย การดำเนินการทางวินัย การกำหนดวิทยฐานะ หรือการกำหนดสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ให้ อศจ. ตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) กรรมการใน กศจ. จำนวนหนึ่งคน เป็นประธานอนุกรรมการ

(๒) กรรมการใน กศจ. จำนวนสองคน เป็นอนุกรรมการ

ข้อ ๑๒ ให้มีศึกษาธิการจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และ ลูกจ้างในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศึกษาธิการภาค มีอำนาจหน้าที่ รับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และให้มีรองศึกษาธิการจังหวัด เพื่อช่วยเหลือนงานศึกษาธิการจังหวัด จำนวนสามคน

ให้ศึกษาธิการจังหวัด รองศึกษาธิการจังหวัด และข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ ให้ศึกษาธิการจังหวัด ดำรงตำแหน่งเทียบเท่ากับข้าราชการพลเรือนสามัญประเภทอำนวยการระดับสูง และผู้ที่จะดำรงตำแหน่ง ศึกษาธิการจังหวัดต้องเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการประภพผู้บริหารการศึกษาหรือเป็นผู้ที่ได้รับ มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่รองศึกษาธิการภาคอยู่ก่อนวันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่ ก.ค.ศ. กำหนด

ข้อ ๑๓ การบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดหรือ กรุงเทพมหานครตามมาตรา ๕๓ (๓) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้ศึกษาธิการจังหวัดโดยความเห็นชอบของ กศจ. เป็นผู้ที่มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

ข้อ ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน กำกับดูแล และบูรณาการการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการ คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มอบอำนาจเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล วิชาการ การบริหารทั่วไป งบประมาณ และทรัพย์สิน ให้กับศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในเรื่องนั้น

ให้เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบอำนาจในการปฏิบัติราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการแทน

การมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ขับเคลื่อนตามข้อ ๒ กำหนด

ข้อ ๑๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ ๒ กำหนดสถานที่ตั้งของสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวต้องไม่เป็นการเพิ่มหรือกระทบต่อภาระงบประมาณ

ข้อ ๑๖ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่และการดำเนินการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค กศจ. ออกศจ. คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐/๒๕๕๙ เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค กศจ. ออกศจ. คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ตามคำสั่งนี้

ข้อ ๑๗ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่และการดำเนินการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการภาค รองศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด และรองศึกษาธิการจังหวัดตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๑/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการภาค รองศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด และรองศึกษาธิการจังหวัด ตามคำสั่งนี้

ข้อ ๑๘ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการ กิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๑/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไปเป็นของสำนักงานศึกษาธิการภาค สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการตามคำสั่งนี้

ข้อ ๑๙ ให้สำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๑/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่คำสั่งนี้ใช้บังคับ เป็นสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามคำสั่งนี้

ข้อ ๒๐ ให้ศึกษาธิการภาค รองศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด และรองศึกษาธิการจังหวัดตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๑/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับเป็นศึกษาธิการภาค รองศึกษาธิการภาค ศึกษาธิการจังหวัด และรองศึกษาธิการจังหวัดตามคำสั่งนี้

ข้อ ๒๑ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึงคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ หรือ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ถือว่าอ้างถึง กศจ. ตามคำสั่งนี้ โดยให้บทบัญญัติดังกล่าวยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับคำสั่งนี้

ข้อ ๒๒ การยุบเลิกและการใดที่ได้ดำเนินการไปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการยุบเลิกคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๐/๒๕๕๙ เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๑/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๘/๒๕๕๙ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๐/๒๕๕๙ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๑/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่งนี้ ให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค

ข้อ ๒๔ ในกรณีเห็นสมควรนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีอาจเสนอให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งนี้ได้

ข้อ ๒๕ คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ภาคผนวก จ

กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิ
ในการจัดการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

กฎกระทรวง

ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว

พ.ศ. ๒๕๕๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“จัดการศึกษา” หมายความว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัวแก่ผู้เรียน

“ครอบครัว” หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดาซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“ผู้จัดการศึกษา” หมายความว่า บุคคลในครอบครัวหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากครอบครัวนั้น ให้จัดการศึกษา

“ผู้เรียน” หมายความว่า บุตรหรือบุคคลผู้อยู่ในปกครองของครอบครัว

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ครอบครัวมีภูมิลำเนา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

ข้อ ๒ ให้ครอบครัว ซึ่งประสงค์จะจัดการศึกษาขึ้นคำขออนุญาตจัดการศึกษาต่อสำนักงานคำขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ชื่อสกุลของครอบครัว

(๒) ชื่อ ชื่อสกุลของผู้เรียน

(๓) สำเนาหรือภาพถ่ายทะเบียนบ้านของครอบครัวและผู้เรียน

(๔) ที่ตั้งและแผนผังสถานที่ซึ่งใช้จัดการศึกษา

(๕) สำเนาหลักฐานวุฒิการศึกษา ไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าของผู้จัดการศึกษา เว้นแต่ผู้จัดการศึกษาผ่านการประเมินโดยสำนักงานว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ในการจัดการศึกษา

(๖) ระดับและประเภทการจัดการศึกษา

(๗) แผนการจัดการศึกษาที่ครอบครัวและสำนักงานร่วมกันกำหนดตามความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

ข้อ ๓ ให้สำนักงานเสนอคำขออนุญาตจัดการศึกษาให้คณะกรรมการพิจารณาโดยเร็วและแจ้งผลการพิจารณาคำขออนุญาตจัดการศึกษาแก่ครอบครัวที่ยื่นคำขออนุญาตจัดการศึกษาภายในสามสัปดาห์นับแต่วันที่ได้รับคำขออนุญาตจัดการศึกษาตามข้อ ๒

ข้อ ๔ ในกรณีที่สำนักงานเห็นว่า ครอบครัวที่ได้รับอนุญาตจัดการศึกษาใด ไม่จัดการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษาตามข้อ ๒ (๗) ให้สำนักงานแนะนำให้ครอบครัวนั้นปรับปรุงการจัดการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด หากครอบครัวดังกล่าวไม่ดำเนินการตามคำแนะนำ ให้สำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาให้ครอบครัวนั้นเลิกจัดการศึกษา

ข้อ ๕ ให้ครอบครัวดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดทำรายงานการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน และสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามที่สำนักงานกำหนดอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ ๖ ให้สำนักงานจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านการวัดผลและประเมินผลตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานแจ้งให้ครอบครัวจัดให้มีการเรียนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนนั้น และจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลใหม่ภายในระยะเวลาที่สำนักงานกำหนด

ข้อ ๗ ให้สำนักงานออกหนังสือรับรองหรือหลักฐานการจบการศึกษาแก่ผู้เรียนที่ผ่านการวัดผลและประเมินผลตามข้อ ๖

ข้อ ๘ การเลิกจัดการศึกษาโดยครอบครัวอาจมีได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานมีคำสั่งให้เลิกจัดการศึกษาตามคำขอของครอบครัว
- (๒) คณะกรรมการมีมติให้เลิกจัดการศึกษาตามข้อ ๔

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

อดิศักดิ์ โพธารามิก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติให้ครอบครัวมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

คณะทำงาน

จัดทำคู่มือแนวทางการจัดการศึกษาว่าด้วยสิทธิ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้

ที่ปรึกษา

๑. นายบุญรักษ์ ยอดเพชร
๒. นายสนิท แย้มเกษร
๓. นายอัมพร พินะสา
๔. ว่าที่ ร.ต.ธนุ วงษ์จินดา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะทำงาน

- ๑ นายวัลลพ สงวนนาม
๒. นายวิษณุ ทรัพย์สมบัติ
๓. น.ส.นิจสุตา อภินันทาภรณ์
๔. นายวีรพล สารบรรณ
๕. นายอภิสิทธิ์ บุญญา
๖. นายสุพจน์ แก้วกล้า
๗. นายอัครงค์ มณีวงศ์
๘. นางสาวคณิ่ง เลื่อนชิต
๙. นางรุจิเรข แสงจิตต์พันธุ์
๑๐. นางสาวสุวณี พิมพ์กรรณ
๑๑. นายประยูร สุธาบูรณ์

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล
และนิติการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน
ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นิติกรชำนาญการพิเศษสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล
และนิติการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ผู้อำนวยการกลุ่มผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
ข้าราชการบำนาญ
ข้าราชการบำนาญ
ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

๑๒. นางธิดา ชื่นเลิศสกุล ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยพัฒนากฎหมายและคดีความ
สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
๑๓. นางสาวจันทร์ดา ตันติพิงคานุกฤษ นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑๔. นางสาวกัลยา ชูโชติ ผู้อำนวยการกลุ่มงบประมาณ 1
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑๕. นางสาวลิลิน ทรงผาสุก ผู้อำนวยการกลุ่มแผนและโครงการ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑๖. นายสรวิษณุ วงษ์บุญเพ็ง นิติกรชำนาญการ
สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
๑๗. นางสาวนงลักษณ์ เนียมท้วม นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑๘. นางสาวนภาภักษ์ เพชรไทย นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑๙. นางอารมณี บทมาตย์ นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
๒๐. นางอนงค์ พิษณุศิริ นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต
๒๑. นายทองศักดิ์ เตียวศิริชัยสกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกสำราญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
๒๒. นางจรรุวรรณ ปานวิสัย นักจัดการงานทั่วไป ชำนาญการ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒๓. นายอดิพงษ์ วรรณยศ พนักงานธุรการ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒๔. นายวิฑิต เต็มผลบุญ ผู้แทนศูนย์การเรียนรู้โดยองค์กรชุมชน
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนศรีสุวรรณสะเนฟ่อง ๙ จังหวัดกาญจนบุรี
๒๕. นางสาวรวงทอง จันดา ผู้แทนศูนย์การเรียนรู้โดยองค์กรชุมชน
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนธรรมชาติบ้านห้วยพาน จังหวัดน่าน

๒๖. นายปิยะ ไวยานิกรณ์	ผู้แทนศูนย์การเรียนรู้โดยองค์กรเอกชน
	ศูนย์การเรียนรู้ ซี วาย เอฟ จังหวัดนครพนม
๒๗. นายชัยณรงค์ จิมชูใจ	ผู้แทนศูนย์การเรียนรู้โดยองค์กรเอกชน
	ศูนย์การเรียนรู้มัธยมศึกษา หมู่บ้านเด็ก จังหวัดกาญจนบุรี
๒๘. นางสาวเอื้อมพร ลอยประดิษฐ์	ผู้แทนศูนย์การเรียนรู้โดยบุคคล
	ศูนย์การเรียนรู้กิจกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง
๒๙. นางสาวอินทร์ธีรา อภิกุลเดชาภัทร์	ผู้แทนศูนย์การเรียนรู้โดยบุคคล
	ศูนย์การเรียนรู้กิจกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง
๓๐. นายเทวินภูฏ์ อัครศิลาชัย	ศูนย์การเรียนรู้ม่อนแสงดาววิซาลัย จังหวัดเชียงราย
๓๑. นางสาวจิราพัชร จันท์แก้ว	ศูนย์การเรียนรู้วิถีธรรมชาติภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
๓๒. นายวัชร เกตุชู	ศูนย์การเรียนรู้วิถีไท
๓๓. นางอรพินทร์ กุลรุ่งรัตน์	ศูนย์การเรียนรู้โຈะมาโลลือหล่า
๓๔. นายนิติศักดิ์ โตนิต	ศูนย์การเรียนรู้หญ้าแพรกสาละวิน
๓๕. นายครุฑร หนูทอง	ผู้แทนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว
๓๖. นางสาวณิชนน พูลเพิ่ม	ผู้แทนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว
๓๗. นางสาววัลสวดี วัฒนสุวรรณ	ผู้แทนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว
๓๘. นางนุชจรินทร์ คำสิงห์	ผู้แทนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว
๓๙. นางอรุณี รัชสุวรรณสกุล	ผู้แทนการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

บรรณาธิการกิจ

๑. นายวีรพล สารบรรณ
๒. นายประยูร สุธาบูรณ์
๓. นางสาวสุวณี พิมพวรรณ
๔. นางอนงค์ พิชญ์ศิริ
๕. นางสาวรวงทอง จันดา
๖. นายปิยะ ไวยานิกรณ์
๗. นางกรวรรณ ไสยจิตต์
๘. นายธีรพล เวฬุวนารักษ์
๙. นางสาวคนึง เลื่อนชิต

ออกแบบปกและรูปเล่ม

๑. นางสาวกรวรรณ ไสยจิตต์
๒. นางสาวรวงทอง จันดา
๓. นายปิยะ ไวยานิกรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน